

Domoljub

v Ljubljani, 26. julija 1939

Leto 52 • Štev. 30

Veliki dnevi slovenskega naroda

Pod mogočnim varstvom dobrotne Kraljice z Brezij se je v srcu rajsko lepe slovenske zemlje, v naši beli Ljubljani, pričel 25. VII. šesti svetovni kongres Kristusa Kralja. Iz neutrudnih priprav in silnega dela, ki je zanj slovenski narod žrtvoval toliko svojih najboljših moči, se je porodil. Koliko pobožnih molitev vsega katoliškega sveta, koliko hrepenečih prošenj k večnemu Kralju mu je pripravljalo pot in prosilo zanj blagosloval

Prišli so dnevi, ko bo slovenski narod pred očmi svetovne javnosti pokazal, da je vreden velikega poslanstva, ki ga je sprejel od Kralja vseh kraljev. Nismo se zbalih žrtev, iz svojih skromnih sredstev smo sipali vdovine darove, da se tudi na zunaj dostojno zahvalimo Kristusu Kralju za veliko milost, ki nam jo je izkazal. Da, sprejeli smo to božje poslanstvo in v teh dneh ga hočemo izpolniti z neomajno voljo, v naporu vseh svojih moči. Od človeka do človeka, od hiše do hiše, po vseh deželah tega sveta naj gre zmagoslavni klic, da se je vojska Gospodova prebudila iz spanja in nastopila svoj pohod, da iztrga blodna srca iz objema teme in jih dvigne v luč in življenje.

Kristus sam je na gori Kalvariji dopolnil prvo, največje dejanje v odrešenju človeškega rodu. In od tedaj se ta veličastna drama vedno znova dopolnjuje. Ljubljanski kongres bodi v njej novo dejanje. Dejanje verske in socialne prenovitve, uvod v novo dobo človeške zgodovine, ki bo zaznamovana z zmagjo Kristusovega kraljestva, z oblastjo resnice in pravice; v

dobo katoliškega preporoda, ki bo dvignil človeštvo iz strašnih zmed in nesreč, ki jih rodita sovraštvo in nasilje, iz vsega neizmernega gorja, ki ga v današnjih dneh preživljajo narodi.

V pretresljivem prividu nam prikazuje prerok Ecehijel polje, posoto z mrliči. Duh

božji je zavel nad njim. In tedaj je vstalo nad poljem silno šumenje. V mrličih se vzbudi novo življenje, vstanejo in se zbero v mogočno vojsko. — Preko mrtvaških poljan sodobnega časa, preko mrtvih, trdih src brezštevilih ljudi, ki je v njih zamrl duh v zavestnem ali nezavestnem brezboštvu, stopa Kristus Kralj, gospodar življenja in smrti. In ob šumnem, glasnem

pohodu gibanja, ki se je porodilo iz podedbe o večnem Kralju, vstaja v nas upanje, da bomo spet doživeli duhovno prenovitev, kakršnih je že toliko doživela naša tako čudežno mlada Cerkev, novo vstajenje skrivnostnega Telesa Odrešenika, ki v njej živi; da se bodo spet uresničile besede apostola Pavla: »Nas, ki smo bili mrtvi v grehu, je obudil Bog« (Efež, 2, 5).

V teh dneh bodo odposlanci iz kraljestva Kristusovega na zemlji v srcu Slovencev ponovno izpričali enotnost katoliškega občestva. Povedali nam bodo, da so vsi, ki jih zastopajo na tej veličastni manifestaciji, njihove bratje in sestre iz raznih dežel sveta, ki niso mogli priti med nas, zbrani s slovenskim narodom v gorečih molitvi k božjemu Jagnjetu, naj da zemlji svoj mir. V molitvi k večnemu Kralju, naj napolni svojo vojsko z voljo in pogumom, da se bo borila za veliko misel Njegovega kraljestva proti vsem, ki hočejo v ljudeh rušiti vero in razbiti katoliške vrste.

Naš kongres naj v teh dneh združi v slogi katoličane vsega sveta proti brezboštvu, ki bo prve dni v avgustu polagal v Moskvi obračun svojega razdiralnega dela in snovalo nove načrte za naskok na Kristusovo trdnjavo na skali. Ob tej usodni uri je tebi, slovenski narod, božja Previdnost naklonila čast, da iz središča oznaniš vsemu svetu: Kristus zmaguje, Kristus kraljuje, Kristus vlada v odsvitu svojega Križa, na katerem nas je odrešil, Njemu pripada oblast nad srci, Njemu prvo mesto v javnem in zasebnem življenju.

Pozdravljeni vsi, ki ste prišli od blizu in daleč do nas, ker v duše ste dnu začetili, da velik poziva vas čas!

Zdaj prišel je čas odločitve, značajnost in verska zavest zahteva, da vsak se izjavi, če Kralju udan je in zvest.

Visoko nad soncem kraljuje od vekomaj božji Vladar, od zemlje pa vanj se zaganja do nebnega svoda vihar.

Pač Kralj bi nevihte ukrotil, da strt bi njen srd bil takoj, a hoče, da zvesti na zemlji pogumno gredó zanj vsi v boj.

Povelje Njegovo veleva, naj vsak se zanj čvrsto bori; z besedo pa sveto obeta, da večno plačilo deli.

Pozdravljeni, ki ste se zbrali od blizu in prišli iz dalj, povsed naj vaš klic se razlega: Le Kristus naš večni je Kralj!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta pretekli teden posetila angleški kraljevski par v Londonu, kjer so ju izredno lepo sprejeli. Angleški kralj je odlikoval kneza namestnika z najvišjim angleškim redom.

o Zlato sv. maše je daroval v nedeljo 23. julija v Kandiji pri Novem mestu g. Matija Novak, župnik in duhovni svetnik v p. Bog živi g. jubilarja še mnogo let!

o 40 letni mašniški jubilej je doživel te dni brežiški gvardian p. Ernest Jenko. Bog ga živi še mnogo let!

o 60 letnice življenja je obhajal oni ponedeljek p. Benvenut Winkler, sedaj prvi pomočnik pri frančiškanski župniji v Ljubljani. Na mnoga leta!

o Zlatomašnik je postal gosp. Franc Hiersche, župnik in duhovni svetnik v p. na Polzeli. Še mnogo zadovoljnih let!

o Nadškoof dr. Ujšič v Kranju. Te dni je prispel v spremstvu svojega tajnika prevz. g. dr. Josip Ujšič, nadškoof iz Belgrada v Kranj. Prevzvišeni se je nastanil v župnišču.

o Duhovniški letopis. Podeljena je bila župnija Zalna Antonu Znidaršiču, župnemu upravitelju na Topli rebri. — Imenovan je bil za upravitelja župnije Bela cerkev Jožef Strah, kaplan v Mokronogu.

o 90 letnice rojstva je obhajala Terezija Šibovec na Gličah pri Ljubljani. Tudi za svojo obletnico je darovala v razne dobre namene 600 din. Zivela!

DOMAČE NOVICE

Četrtnska voznina je odobrena za kongres Kristusa Kralja.

d Na kongresu Kristusa Kralja bodo kraljevske vlade zastopali: dr. Cincar Markovič, zunanji minister, dr. Viktor Ružič, pravosodni minister, ki bo zastopal predsednika vlade Cvetkoviča; dr. Miha Krek, gradbeni minister; Fran Snoj, minister brez listnice, in Ante Maštrovič, minister brez listnice.

d V Londonu so operirali našega kraljeviča Tomislava. Operacija se je posrečila. — Kakšne vrste je bila, pa še ne vemo.

d Sv. oče je daroval 1500 dolarjev za glavni oltar cerkve sv. Jožefa v Sarajevu.

d Ljubljanski novomašniki v Rimu. Letos se je prvič zgodilo, da so ljubljanski novomašniki po svojih novih mašah skupno s

svojimi profesorji obiskali Rim in se poklonili sv. očetu. Na poti v Rim so se ustavili v Florenci, kjer so si ogledali važnejše kulturne spomenike, in v Assisiju na grobu svetega Frančiška. Pet dni so porabili za ogledovanje Rima, maševali na grobeh apostolov in v katakombah. Na svojem celodnevem izletu z avtobusom v okolici Rima so obiskali med drugim tudi San Pastore, kamor hodijo na počitnice germanici, gojenci enega najboljših semenišč na svetu. Vodstvo Germanica, v katerem se vzgajajo sedaj tudi trije Slovenci, je naše novomašnike in njih profesorje zelo gostoljubno sprejelo. Na tem celodnevem izletu so videli še Tivoli, Frascati in Castel Gandolfo. V Rimu so bili v sredo 19. julija sprejeti v nepozabni skupni avdienci pri sv. očetu v Vatikanu. Na poti domov so se ustavili še v Benetkah in Trstu in se vrnili oni petek ponoči domov. To prvo romanje slovenskih novomašnikov v Rim naj bo izraz ljubezni, spoštovanja in zvestobe, ki jo goji do sv. očeta slovensko ljudstvo in slovenska duhovščina.

d Na Kitajsko je odšel misijonarit gosp. Jožef Časl, duhovnik Misijonske družbe. Bog spremljaj požrtvovalnega gospoda z obilnim blagoslovom!

d Velik naval tujcev v Ljubljano. V teh vročih dneh je opazati prav velik naval tujcev v Ljubljano. Te dni je bilo samo v enem dnevu sprejetih po raznih hotelih in prenočiščih do 250 tujcev. Veliko tujcev prihaja iz Nemčije, posebno iz Berlina in iz Budimpešte. Oni terek je prispelo v Ljubljano 56 turških dijakov pod vodstvom prof. Kamut Pasira iz Carigrada in asistenta Ali Bayskala. Dijaki so doma iz najrazličnejših mest Turčije, tako iz Ankare in Carigrada. Dijaki potujejo po Srednji Evropi v študijske svrhe. Dijaki so si ogledali Ljubljano in njene zanimivosti. Z Grada se niso mogli načuditi našim lepim planinam.

d Zlato poroke sta obhajala v Svečini zakonca Jožef in Terezija Pukl. Ko je prejšnje benediktinsko posestvo kupila banovina, je z njim vred dobila tudi starega in vestnega viničarja Pukla in njegovo ženo, ki še danes zvesto čuti s posestvom. Zlato poroke zvestih banovinskih uslužbencev se je spomnil tudi ban dr. Natlačen ter ju počastil za njuno vestno službovanje s lepim darom. Kolkor kapljic, toliko let...

d Voditeljicam KA vseh lastnih organizacij ljubljanske škofije! Ali ste na sestankih svojih krožkov že govorile o kongresu KK. Voditeljice, na vas je, kako se vaš krožek udeleži kongresa in obenem našega zborovanja. Organizirajte 100 odstotno udeležbo vseh članic svojih krožkov. Preglejte imenik svojih članic in vsako posamezno obvestite o našem zborovanju ob kongresu. Opozorite jih na važnost takih zborovanj. Vsaka članica naj pokaže svojo discipliniranost s tem, da se sigurno odzove vabilu na naše zborovanje. Po številu bomo mogli soditi o navdušenju, s katerim delate v vrstah KA. Zato pridite vsel

d Ker ni pravega reda. V našem listu smo že omenili, kakšne koščke kruha zaračunajo po 50 par razne ljubljanske gostilne. Pa tudi sicer se v gotovih gostilnah odira tako, da nas te vse skupaj pred tuji lahko

**Dobro namočeno
na pol oprano**

Ženska hvata vsebuje milo, ki razkaja in odpravi velik del neznage že ponoči, med namanjanjem. Obenem vodo zmehča, tako da si pri pranju perila z Žensko hvato prihranite polovico dela.

sram. V »Slovenec« smo čitali te dni še tole zanimivost: Te dni sem se mudil v Ljubljani in obedoval v neki znani restavraciji. Račun je bil čisto v redu — do kisle vode. Med kosilom sem spil šest desetink štajerskega vina, ki je veljalo 7.20 din, kar ni drago. Draga pa je bila kislava voda. Spil sem jo tudi šest desetink in račun je znašal šest dinarjev, torej 1 din desetinka kisle vode. Zelenka kisla voda, ki drži približno 14 desetink, proda tedaj restavratore za 14 din, njega pa velja 4 din, za toliko jo lahko dobi vsak, če vzame cel zaboj kisle vode in seveda potem steklenice vrne. Da morajo gostilničarji in restavratereji nekaj zaslužiti tudi pri kislavi vodi, je čisto v redu, ampak kar 10 din pri steklenici, je pa vsekakor preveč. Kje je vendar oko postave?

d Rekruti, rezervisti in njih starši pozor! Z nestrokovnjaško izpeljano prošnjo je izgubljen čas in denar. Zato ne nasedajte vsakomur s tako važno zadevo. Obrnite se le do koncesionirane in strokovno preizkušene pisarne kapetana Franca Pera (Ljubljana, Maistrova ulica št. 14), ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vloži prošnjo in uredi zadevo. Ne zamujajte časa in hitite s zadevo!

d Eni milijone, drugi »puf«. Na zadnji seji belgrajskega občinskega sveta so govorili o novem občinskem proračunu, pa so pri tej priliki ugotovili, da ima ta proračun višek, in sicer za celih 19 milij. din. Belgrajska občina je najbrž edina občina v naši državi, čije dohodki prekašajo izdatke. Pa tudi drugače na svetu ne bo veliko občin, ki bi se mogle ponašati s takim preostankom. Ob tej priliki je župan Vlada Ilić imel govor o finančnem položaju občine, v katerem je dejal, da belgrajska občina nima več letočnih dolgov. Belgrajska občina predstavlja danes do-

Tam, kjer ste nabiralne akcije že zaključili, pošljite zbrano takoj po poštini položnici na naslov:
Prilavljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana.
Štev. čekovnega računa je: 11.711

Javna zahvala

Za požarno podporo, katero sem prejel v znesku

din 1000⁰⁰- (tisoč)

se kar najlepše zahvaljujem in še vnaprej ostanem zvest naročnik »Domoljuba«, katerega vsakemu prav toplo priporočam.

Vas Kal, Dob pri Litiji, 22. VII. 1939.

Ignac Aabel.

O da bi spoznalo, kaj ti je v tvoj mir!

Več milosti, kot je prejel judovski narod, Bog ni dal nobenemu drugemu narodu. Izbral ga je za svoje izvoljeno ljudstvo, ga čudežno vodil skozi težke tujenjske usode, mu pošiljal preroke, ki so narod navajali na voljo božjo, mu je končno poslal svojega edinorojenega Sina, ki ga je z besedo in zgledom učil in mu kazal pot k Bogu. Toda narod judovski te milosti ni sprejel, zaergel je Sina božjega in ostal zakrknjen v svoji zmoti. Zato gledamo danes v evangeliju našega Gospoda, kako joka ob pogledu na Jeruzalem.

Jezus je ljubil svoj narod, ljubil mesto, v katerem je stal ponosen tempelj, svetišče njegovega Očeta. In ko v duhu gleda, kako bodo Rimljani razdejali to veličastno stavbo božjo, se ne more vzdržati solz in res ginjen izreče željo: Da bi spoznalo tudi ti, kar je v tvoj mir! Kajti sovražniki bodo pokončali tebe in tvoje otroke, ker nisi spoznalo časa obiskanja.

Tudi za nas so te Jezusove besede resen in svarilen opomin. V opominu, naj ne zavražamo milosti, ki nam jo Bog sleherni čas nudi, da se z njo moremo zveličati.

Proti zakrknjenosti srca je najboljšje zdravilo vestno izpolnjevanje verskih dolžnosti in pogosten prejem sv. zakramentov. Tako bo luč sv. vere v naših srcih slej ko prej močno žarela in ne bo si nam treba enkrat očitati, da nismo spoznali časa obiskanja.

nosno gospodarsko podvzetje, ki takoj izplačuje vse svoje obveznosti in se lahko imenuje eno največjih gospodarskih tvrdk v vsej državi. Čista imovina belgrajske občine znaša tri milijarde dinarjev. Imovina v občinskih blagajnah znaša preko 50 milijonov dinarjev v gotovini. Odkar je za župana Ilič, je belgrajska občina odplačala okoli 300 milij. dinarjev svojega dolga, medtem ko je prej skozi celih 15 let neprestano najemala nove dolgove, ne da bi odplačevala starih.

d Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. — Prospekti brezplačno.

d Zveza poljedelskih delavcev v Murški Soboti obvešča vse izseljence v Nemčiji, da smejo letos pošiljati 40 RM mesečno vsi sezonski delavci moški in ženske, letni delavci pa 35 RM. Vsi tisti delavci, ki so morda zadržani s pošiljanjem denarja v domovino, bodo lahko poslali denar tudi za vse mesece nazaj. Gospodar, pri katerem služijo, naj uredi stvar na ta način, da dobi na pristojnem mestu zelene listke, ki jih potrebujejo za pošiljanje denarja. V časopisih je bilo napačno javljeno, da se lahko pošilja po 10 RM po pošti. V primeru, da gospodar ne bi hotel urediti teh stvari, naj se delavci obrnejo na zvezo poljskih delavcev v Murški Soboti.

VSAK SLOVENEČ, VSAK KATOLIK JE NAROČNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

d Kar 49 stopinj Celzija v senci je bilo že dni v dalmatinskem Omišu.

d Novo radijsko postaje dobimo. Ministrski svet je odobrila predlog ministra za pošte, svetov in telefon, da Prosvetna zveza zgradi novo podružnično postajo v Mariboru ter novo 20 kilovatno postajo v Domžalah.

Poslanec dr. Stare je uredil vse potrebno in pogodba je bila 22. julija podpisana med ministrstvom pošte, brzojava in telefona ter Prosvetno zvezo. Za Prosvetno zvezo so podpisali poslanec Miloš Stare in univ. prof. inž. Mario Osana ter industrijec Ivan Avsenek. Po tej pogodbi bo Prosvetna zveza v 20 mesecih od dneva podpisa postavila 4—5 kilovatno podružnično postajo v Mariboru ter 20 kilovatno postajo v Domžalah. Pogodba o izrabi radijske postaje je sklenjena za 15 let. Minister pošte, brzojava in telefona Jovan Altiparmakovič je pri sklepanju te pogodbe pokazal vso uvidenost za slovenske izobraževalne potrebe.

d Sprejem mladeničev v inženersko in artilerijsko podčastniško šolo v starosti od 18 do 21 let. Vsa tozadevna dobite ustno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložiti kolek za 6 din.

d Občni zbor Združenja invalidov je ono nedeljo na občnem zboru sprejel sledeče zahteve: 1. Vojni invalidi, vojne vdove in starši padlih sinov, zbrani na občnem zboru krajevnega odbora Združenja vojnih invalidov v Ljubljani naglašamo nujno potrebo izdaje pravilnikov k uredbi o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah. Z uveljavljenjem vseh v uredbi predvidenih pravilnikov bi prišle vojne žrtve do svojih pravic, pridobljenih s to uredbo. Nadalje naglašamo nujnost čim hitrejšega postopa za uveljavljenjem invalidske zakonodaje. 2. 1400 vojnih žrtev, včlanjenih v krajevnem odboru Z. V. J. v Ljubljani zahteva brezpogojno enotnost invalidske organizacije za Slovenijo. Le enotna invalidska organizacija more biti v korist slovenskim vojnim žrtvam. Vsako cepljenje bi bilo v škodo in bi uničilo našo trdnost, tekem 20 let preizkušeno na znotraj in na zunaj.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franc-Josefa« vode.

d Na starost se je poročil 80 letni Josip Jelinič iz Rajevega sela pri Zupaniji z 19 letno deklico. Jelinič je bil že dolga leta vdovec. Samota ga je bolela, pa se je zato večkrat oziral za primerni nevesti. Nazadnje se je zaljubil v 19 letno Stano Jurič. Zasnubil jo je in bil uslišan. Poroka je bila izvršena

Zahvala

Podpisana Franc in Ottilija Zaje se upravičeno »Domoljubac« najiskreneje zahvaljujeva za požarno podporo v znesku

1000.— din (tisoč).

V noči dne 5. julija t. l. mi je požar uničil stanovanjsko hišo (viničarijo), v kateri sem s svojo družino stalno prebival. Ogenj mi je uničil vse imetje — živež in obleko. Domoljubovo podporo sva prejela že sedmi dan po požaru.

»Domoljubac« hočeva od danes naprej priložiti ročati in širiti med najinimi znanci.

Krčevina pri Vurbergu, okraj ptujski, dne 21. julija 1939.

Franc in Ottilija Zaje.

že v nedeljo. Starec računa, da bo dobil kljub visokim letom svojega naslednika.

d Lepo socialno delo jeseniške občine. Ze tretje leto je socialni odsek jeseniške občine dal v svoj proračun večji znesek — letos 15.000 din — za oddih slabotnih in okrepčila potrebnih delavskih otrok. Tako je letos občina podprla s 1000 din šolski izlet otrok na Jadran in tudi s 1000 din jeseniško vajensko kolonijo v Bohinju. Socialni odsek pa je organiziral tudi dve skupini po 20 deklic, ki gredo za 21 dni na letovišče v Ziri nad Skofjo Loko, Druga kolonija, obstoječa iz 20 dečkov, pa bo odšla na Dolenjsko, kar bo gotovo za otroke z Gorenjskega marsikaj zanimivega in poučnega. Močne občine, posnemajte!

d Na 290 din za 100 kg je določil trgovinski minister ceno suhim slivam za kraj Brčko. Po teh cenah bo Privilegirana izvozna družba kupovala vsako količino suhih sliv, ki ji bo ponudena v nakup. Obenem javljajo iz Belgrada, da se kmetijsko ministrstvo bavi s načrtom, po katerem bi se ukinitve vse trošarine na sadje. Tak ukrep narekuje obilna sadna letina, kajti brez olajšav bo pridelovalec težko prodajati na domačem trgu velike količine sadja, ki ne bodo mogle na inozemske trge. Za sedaj je znano, da je Nemčija kot prva inozemska država odobrila uvoz 3030 vagonov sadja iz naše države.

d Ko je zaslišal domačo besedo. Kot 12-leten fant je odšel mornar Milan Bujas skupaj s italijanskimi četami, ki so leta 1921 zapustile po določitih mirovnih pogodbah Šibenik. Bujas je vstopil v Italijo v mornariško

Nikdar več kaj takega

V ogromnih množinah se zadnje čase izvažajo iz naše države pitane svinje. Vse gredo v Nemčijo ter se večinoma pošiljajo preko Maribora. Prihajajo pa iz naših južnejših krajev, predvsem iz Srema in Banata. Vsak dan pride v Maribor z dvema, tremi tovornimi vlakmi po več vagonov svinj, v vsakem vagonu pa je po 50 kosov živali. Prav toliko pa gre tudi goveje živine v inozemstvo. Prevoz živine, zlasti pa debelih pitanih svinj v teh vročih dneh je združen z velikim nevarnostmi. Svinje nimajo med vožnjo vode, pa se zaradi hude vročine zadržajo v lastni masti. Kako usodna lahko postane vročina, nam kaže primer, ki se je pripetil te dni.

Kakor vsak dan, so prispeli v Maribor s tovornimi vlakni polni vagoni svinj za Nemčijo. Na mariborskem kolodvoru se živali natančno pregledajo, saj smejo čez mejo samo zdrave živali. Pregled pa je pokazal strašne

posledice vožnje po prehudi vročini. Nič manj kot 184 poginjenih svinj so spravili iz vagonov. V vsakem vagonu je bilo nekaj poginjenih živali, ki so se med potjo do Maribora zadušile. Škoda je ogromna, saj je tehtala vsaka svinja nad 200 kg. Računa se, da znaša škoda okrog 300.000 din, povrnjena pa bo le deloma, kolikor bo lastnikom izplačala za mastne svinje tovarna, ki je prevzela živali. Meso bo vzel konjač, ki bo moral izkopati pač pošteno jamo, da bo spravil cele gore mesa pod zemljo. Svinje so bile poslane nekje iz okolice Subotice. Vozile so se več dni po najhujši vročini do Maribora, pa ni čuda, da jih je toliko poginilo. Prevoz v takšni vročini ni samo največje mučenje živali, temveč se s tem dela tudi ogromna škoda na narodnem premoženju. Ne bomo razpravljali, koga zažene krivda. Rečemo le: Nikdar več kaj takega!

žolo in jo dovršil. Po 18 letih pa ga je pot zanesla v Reko. Sprehajal se je na obali Rečine. Ko je zaslíšal na nasprotni strani svojo rodno govorico, je skočil v Rečino in jo preplaval. Naši obmejni stražniki so ga prijeli, pa spet izpustili, ker so se prepričali, da je naš državljan. Bujas je materinski jezik skoro pozabil, vendar pa ga je prevzelo koprnenje po rodnem kraju, čim je slišal domačo besedo.

d Tridesetkrat oženjen je bil kmet Anton Belanič v Zupaniji na Hrvaškem. Anton Belanič je te dni umrl kot berač, čeprav je bil svoje čase bogat kmet. Vsa bližnja in daljna okolica ga je poznala kot neugnanega žen-skarja, ki je menjaval žene kakor srajco. Belanič je bil oženjen kar tridesetkrat, seveda samo enkrat cerkveno. Grdo življenje mu je požrlo tudi veliko imetje. Ko je osiromašel, so ga zapustile tudi vse njegove žene. Na pogreb ni prišla niti ena izmed njih.

d Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tege prav pogosto na trdi stolicí, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijeni porabi.

Ogl. reg. 8. br. 20474/33.

d Vas, ki je bila 500 let oproščena davkov, je srbska vas Popeš na sredi poti med Gnjilani in Prištino. Vaščani so dobili za svojo predpravico posebno listino od sultana Bajazita takoj po Kosovski bitki. Ko se je Bajazit vračal proti Odrinu, se mu je spotoma zlomilo kolo na voz. Nesreča ga je bila doletela prav sredi gozda. Ko so vprašali v bližini nahajajočega se pastirja, če bi se dalo dobiti kovača, je pastir dejal, da bo sam lahko popravil kolo. Delo je res izvršil, nakar ga je sultan vprašal, kaj hoče za plačilo. Pastir je odgovoril, naj sultan da listino, s ka-

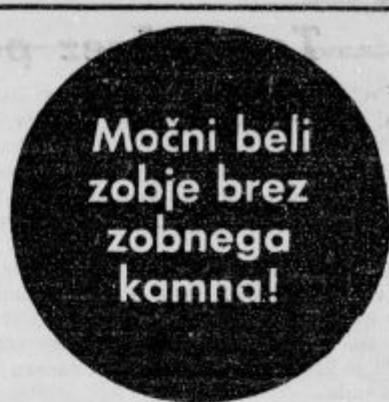
tero oprošča vas vseh davkov in raznih desetnin begom. Sultan je takoj velel svojemu pisarju, da je napisal listino-ferman. Tako so bili vaščani do l. 1895 oproščeni davkov, šele revolucije na sultanovem prestolu so jim te ugodnosti vzele, nakar pa je kmalu sledila balkanska vojna in z njo osvoboditev.

d Pepežeremu odposlaneu za kongres Kristusa Kralja kardinalu Hlondu je dodeljeno naslednje spremstvo: 1. prelat dr. Matija Slavič; 2. prelat Stanislav Janasik, avditor Rotae Romanae; 3. msgr. Nikodem Medlewski, ceremonijar; 4. g. Anton Baranijak, tajnik; 5. g. Boleslav Filipiak, kardinalov kaplan; 6. Janez Slawski, papeški komornik; 7. g. Tomislav Pracny, vitez reda sv. Silvestra; 8. grof Peter Antambro od papeške plemiške garde; 9. g. Sigmund Dziembowski, komornik kardinala.

d Okoli 3000 ljudi se je zbralo 23. julija na župnem zletu gasilcev v Kranju. Govoril je tudi minister Snój, ki je povedal, da šteje gasilska organizacija samo v Sloveniji 960 čet z nad 30.000 člani. Gasilski kongres v avgustu bo tudi mogočna manifestacija naše državne misli in državne skupnosti.

d Dva milijona dinarjev se zaslužili bosanski kmetje za nabrano lipovo cvetje. — Zlasti bosansko Posavje ima dosti lip, ki so letos imele obilno cvetja. Nabiralec prodajajo posušeno cvetje trgovcem po 10—12 din kg belega in po 14—16 din kg črnega cvetja. Semo v Brčkem so trgovci odkupili od kmetov 7 vagonov cvetja, ki ga bodo poslali v Nemčijo, Anglijo, Francijo in Južno Afriko. Tako vidimo, da prinaša tudi lipa lep zaslužek revnemu bosanskemu ljudstvu.

d Ena zanimiva za čebelarje. Čebelno satje je našel na veji Ostojič iz Kupiņova v Sremu. Lansko jesen je namreč dobil na nekem drevesu satje divjih čebel. Opazoval je vsak dan, vendar je ugotovil, da se čebele

Sargov

KALODONT
proti zobnemu kamnu

kljub bližajočemu se mrazu nočejo preseliti v kako skrivališče. Ostojič je zato naredil steklen panj in vanj spravil satje z zmrzujočimi čebelami vred. Ko je pregledoval čebele, je našel matice brez enega krila. V tem je bil tudi vzrok, da čebele niso hotele zapustiti matice in bi rajši tudi zmrznile, če jih ne bi rešil človek.

d Grob si je izbral, pa še istega dne je umrl kmet Josip Stilinovič iz Ličkega Novga. Starec je popeljal svojega nečaka s seboj na sprehod skozi polje. Spotoma je stopil tudi na pokopališče in pokazal nečaku, kateri prostor si je bil izbral za svoje zadnje prebivališče. Komaj pa sta se vrnila domov, je Stilinoviču prišlo nenadoma slabo. Zgrudil se je in že po nekaj trenutkih izdihnil. Pokopali so ga seveda na prostoru, ki si ga je bil sam izbral.

d Izredna kokoš. Tri mesece stara kokoš je začela nesti jajca in potem kličiti v vaši Slavonska Orahovica. Ta neprirodni pojav se je dogdil pri poslovdnji tamkajšnje Batove podružnice. Piška, ki je bila stara komaj tri mesece, je začela nositi jajca, ki so bila velika kot golobja. Ko je bilo jajc dvanajst, je začela kličiti. Lastnik sedaj z radovednostjo pričakuje, kaj se bo izleglo iz drobnih jajčec. Bržkone je njegova kokoška najmlajša kločka v državi.

d Huda vročina je zavladala zadnje dni tudi v Belgradu. Toplomer je kazal celo 42 stopinj Celzija. Ulice so zaradi te vročine čez dan skoro prazne in ožive šele na večer, ko se nekoliko ohladi. Pa tudi iz drugih krajev Srbije poročajo, da je zavladala neznosna vročina, kakršne že nekaj let ne pomnijo. Kmetje se, kakor v Sloveniji, boje, da jim bo suša uničila poljske pridelke.

d Že 19.000 bolnikov je sprejela do preteklega ponedeljka ljubljanska splošna bolnišnica. In vendar s povečanjem poslopij ni-

Kam s sadjem?

Pod ravnokar navedenim naslovom priobčuje »Trgovski list« upoštevanja vreden članek, kjer čitamo tudi sledeče:

Malokatera država ima skoraj v celoti vse tako ugodne pogoje za uspešno sadjarstvo kakor Jugoslavija. V Sloveniji bi sadjarstvo tudi gospodarsko lahko bilo še mnogo pomembnejše, kakor je. Največ se računa na izkupiček za sveže sadje, ki pa zaradi nezadostne nega drevja kakovostno ni posebno sposobno za izvoz. Domači trg, ki za to ni vzgojen, uporabi malo in tako preostajajo velike količine sadja, ki se otmejo pokvare največ s predelavo na alkohol, t. j. kuha se žganje, deloma se pripravlja v nevinorodnih krajih tudi sadni mošt oziroma vino za dom. Torej baš v alkohol, ki ga imamo že iz vinogradništva itak preveč. Ali se iz sadja, v kolikor se ne porabi v svežem stanju — ne da napraviti nič drugega in donosnejšega, kakor prevesti vse v alkohol? Kakor da res ne bi bilo drugih možnosti ohranitve. Marsikateri naš človek se menda še ni zavedel tega, da za ohranitev sadja pred pokvarjenjem ni nikakor potrebno, da iz njega delamo samo pijačo; ne gre mu do zavesti, da ga lahko prevedemo v razne druge oblike, v katerih služi kot hranive. In to je tisto, kar se pri nas stanovitno pozablja. Sadju večina proizvajalcev nikakor še nekako ni voljna priznati vloge hraniva, dasi je ta okolnost velikega pomena ne samo za gospodarstvo, temveč tudi za narodno zdravje. Sadje je lahko — In tudi pri nas bi moralo biti — zelo znaten činitelj v ljudski prehrani.

Dругod po svetu so pekmez, marmelada, sušeno sadje, sadni sok, kompoti itd. slaherni dan na mizi siromaka in bogataša. V naprednejših državah nihče ne je suhega (nenamazanega) kruha, nego je ta obložen ali s maslom ali s marmelado. Koliko krajev je pri nas, kjer se sadje ne-

odpušljivo negospodarsko uporablja ali prav za prav zapravlja ter ga mnogo propada in segnije, medtem ko ljudje po deželi nimajo v redu hrane. Kako žalostno se slišijo glasovi, da marsikje odhajajo otroci brez zajtrka v šolo, celo brez kruha, v torbi pa nosijo s seboj kot okrepilo za južno — žganje! Otroci imajo sadje samo dokler je sveže, da pa bi se predelalo tako, da se reši za prehrano, to večini ne prihaja na um.

S predelavo sadja bodisi doma ali v tvornici si vsak narod sam sebi daje dela in zaslужka. S predelavo požlahtnjeni pridelek je več vreden v vsakem oziru, pa naj gledamo s strani prehrane, gospodarsko pridobitne ali z zdravstvene strani.

Predelano sadje je kot hranivo tudi trgovinsko blago in temu dejstvu bi morale posvečati več pažnje ne samo kmetijske in trgovinske, nego tudi zdravstvene oblasti, pa tudi razna društva in pokreti bi lahko mnogo storili za priljubljenost sadja kot hraniva med ljudstvom (protialkoholno gibanje, gospodinjske šole itd.).

Nato razpravlja glasilo slovenskih trgovcev že o sadni industriji, o porabi sadja v turizmu in pa o nepotrebnosti uvoza ter zaključuje: Kar se Slovenije tiče, je letos pričakovati prav obilne sadne letine, in kakor smo zvedeli, se oblastva trudijo, da bi se sadna letina čim razumneje ukoristila baš s tem, da ne bi šlo skoraj vse v žganje, nego da se ustvarjajo raznovrstna hraniva ne samo za dom, nego tudi za trgovinski promet. Ta prizadevanja se bodo podprla s primernimi podporami. V glavnem moramo torej doživeti, da iz sadja, ki ga ni mogoče svežega porabiti, vendar že enkrat dobimo namesto alkohola paš več zdrave ljudske hrane. Pri nas je ta želja toliko upravičenejša in nujnejša, ker je naša banovina prehranjevalno pasivna pokrajina.

Kongresno knjižnice!

Preskrbite si jih pravočasno!
Kjer jih imate preveč, jih pošljite takoj kongresni pisarni!
Kjer imate knjižic premalo, zahtevajte takoj novih!

Teden brez posebnih dogodkov

Pretekli teden v zunanjepolitičnem življenju ni prinesel nobenih posebnih razvojev. Nastopila je doba pomirjenja, ki je vsekakor tudi v zvezi s poletnimi počitniškimi meseci. Napetosti so ponehale na vseh diplomatskih frontah, kjer so se še pred nekaj tedni kopičili oblaki.

Gdansk: Poljski maršal Rydz-Smigly je zelo resno poudaril, da je Poljska pripravljena na mirni sporazum, vendar je dodal izjavo, da se bo Poljska borila, čeprav sama, ako bi se brez njene privolitve v Gdanku kaj spremenilo.

Sorjeti: Pogajanja med Anglijo in sovjetsko vlado so se nadaljevala brez uspehov. Vendar so imela pogajanja v Moskvi to dobro, da so razodela, da sovjetska Rusija ni voljna braniti poljske meje, pač pa želi zasesti baltične države.

Sredozemlje: Turški listi so objavili težnje Turčije, da se ji vrnejo dodekaneški otoki. Italijanskemu časopisu pa seveda vse to ni

všeč in ugovarja. — Španijo je obiskal zunanji minister grof Ciano. Italijanski tisk je ob zaključku obiska ugotovil, da se bo Španija pridružila italijanskemu taboru. Uradnih izjav v tem smislu pa ni bilo.

Balkan: Na balkanskem prostoru vlada na diplomatski fronti mir. Balkanske države na vsak način želijo ostati izven trenj med obema evropskima taboroma vesesil.

Azija: Pričela so se pogajanja med Anglijo in Japonsko glede raznih spornih vprašanj na Kitajskem. Možnost vojaškega spopada med Japonsko in Sovjetijo na Japonskem nima privlačnosti. Da bo Japonska s Kitajsko lahko opravila po svoji želji, se hoče ogibati spora tako z Anglijo kot s Sovjetsko Rusijo.

Amerika: Rooseveltu se ni posrečilo pridobiti senat za to, da bi bila Amerika v primeru izbruha vojne v Evropi s pridom prišla na pomoč samo demokratičnemu taboru Anglije in Francije z vojnimi potrebščinami.

kamor ne pridemo. V Belgradu pa je sklenila te dni državna oblast, da bo zidala novo veliko bolnišnico, ki bo drugo leto že gotova.

d Veličasten ognjemet so priredile zagrebške ustanove ono nedeljo zvečer kot zaključek proslave rojstnega dne dr. Vladka Mačka. Na igrišču »Concordije« se je zbralo okrog 50.000 ljudi, navzoč pa je bil tudi dr. Maček sam. Vrhunec prireditve je bil ognjemet, da so se rakete razpočile in se je prikazala v zraku postava dr. Mačka na konju. Podobne proslave so priredila društva, ki so v sestavu hrvatskega gibanja, tudi v drugih krajih.

d Po Poljanski dolini straši znani vlomilec Bradška.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Izšla je važna uredba o sodiščih in sodnikih, ki prinaša temu stanu marsikatero ugodnost. Pri volitvah pa bodo sicer lahko sodniki oddali svoj glas, drugače pa se politično ne bodo mogli udeleževati.

p Na politično potovanje. — »Novosti« prinašajo vest, da bo dr. Maček 10. septembra navzoč pri otvoritvi planinske kočice na Koprivniku blizu Bugojna. Ob tej priliki bo dr. Maček obiskal vse večje kraje zapadne Bosne. Brez dvoma bo ta poset imel političen značaj in zato nanj opozarjajo že zdaj. Kakor znano, stoje Hrvati na stališču, da zapadna Bosna pripada Hrvatski kot narodni in upravni enoti v skupni državi.

p Pametne besede. Zagrebški časnik »Obzor« piše: »V razvoju političnega položaja je nastopilo zatišje. En del politikov se nahaja na počitnicah, drugi del pa se pripravlja na nje. Z ozirom na to zatišje menijo, da v političnem položaju ne bodo nastopili novi dogodki vsaj ne bodočih 15—20 dni. Naravno, da se slejkoprej delajo razne kombinacije in širijo razni glasovi o bodočem razvoju stvari, kar pa je vse treba sprejeti z velikimi pridržki. Ne smemo pozabljati, da gre, kakor smo to že večkrat naglašali, za zelo važna in zapletena vprašanja in da je razlika med načelnim soglasjem o našem najvažnejšem notranjem problemu v obliki črtah in med tisto obliko, ki bo najbolj primerna,

da se sporazum uresniči v življenju. Zato je slejkoprej najbolj pametno, če presojamo razvoj položaja previdno in čakamo, kaj bo prinesel prihodnji dan.«

p V teku tega leta? Belgrajska »Narodna tribuna« piše: »Z ozirom na živahno delavnost uglednih politikov na Bledu se vztrajno trdi, da je sporazum gotova stvar in da čakajo samo na dovršitev dela tehničnih strokovnjakov, da bo mogoče sporazum podpisati. »Po naši vednosti,« pravi »Narodna tribuna«, »bo sporazum brez dvoma podpisan v teku tega leta. Od Bleda do Kupinca ni daleč, na polti pa je več mirnih mest, kjer se je mogoče nemoteno razgovarjati o vseh političnih vprašanjih. Mogoče bomo v kratkem mogli sporočiti še bolj podrobne stvari o teh razgovorih.«

p Da bosta obe stranki popolnoma zadovoljni. Muslimanska »Pravda« v Sarajevu pi-

Sedeži za igro!

Sedežev za igro je omejeno število! Preskrbite si jih takoj v kongresni pisarni: Tyrševa cesta 29-I. Iz zunanjih krajev jih zahtevajte takoj pismeno!

še: »Ako nas ne varajo znaki, potem se nahaja vprašanje nove državne ureditve pred zaključkom. Zastoj, ki je nastal po izjavah merodajnih krogov, ni pomenil nobenega načelnega sporazuma. Zastoj je samo pokazal, da se vprašanje razmotriva najresneje v vseh podrobnostih, ker mora biti sporazum nekaj končoveljavnega, tako da nikdar več ne bo mogel postati vzrok notranjim trenjem. Ako hočemo, da bo sporazum trajno in koristno delo za državo, potem ga je treba oblikovati tako, da bosta obe stranki popolnoma zadovoljni.

p 60 letnica dr. Vladka Mačka, voditelja Hrvatov, je bila Hrvatska povod za večje narodne proslave. Listi so o hrvatskem politiku priobčili daljše življenjepise, iz katerih posnemamo: Dr. Maček je sin slovenskega inženirja, po materi pa je Hrvat. Kot dijak se je navdušeno boril proti madžarizaciji Hrvatov. Pokliceno je odvetnik. Ves čas je pristaš načel bratov Radičev, ki so proglasili hrvatskega kmeta za steber naroda in kmetu posvetili vso svojo pozornost. Po smrti Stefana Radića je prevzel vodstvo seljačke stranke. Danes nosi veliko odgovornost za dokončno pomirjenje notranjih prilik in Bog daj, da bi ravno ob dr. Mačkovem 60 letnem jubileju prišlo do sporazumne ureditve naše države.

p Hrvatski narod bo za svoje notranje potrebe sam skrbel. Inž. Košutič je imel na glavni skupščini Gospodarske sloge v Zagrebu govor, v katerem je med drugim dejal, da Hrvati hočejo tak sporazum, da bo hrvatsko ljudstvo moglo samo sklepati zakone na svojem ozemlju, kakor je to pravica tako zvanih samoupravnih pokrajin. Recimo na primer,

Osrednji skladi

Kar se tiče centralnih fondov, katerih imamo v Jugoslaviji že nad 100, se sliši v vseh listih kritika, da o njihovem upravljanju, porabi in razdelitvi ni pravega nadzorstva. Vprašanje je tudi, ali je sploh treba toliko centralnih državnih fondov in ali ne bo sporazum prinesel s seboj tudi potrebo, da se vprašanje centralnih fondov temeljito preuredi tako, da bodo tudi pokrajine v pravičnem sorazmerju deležne njihovih dobrot, oziroma da bodo same upravljale denar, ki se steka iz sredstev ljudstva. V tem oziru opozarjajo listi zlasti na Osrednji zdravstveni fond, ki že nekaj časa obstoja, vprašanje naših bolnišnic pa je slejkoprej obupno. Tako na primer priobčuje v svoji številki od 22. t. m. »Hrvatski dnevnik« cel uvodnik o žalostnem stanju bolnišnic v savski banovini. Obča in nevrolška, kirurškična in notranja klinika v Zagrebu so v starih, zdravstvu neogovarjajočih zgradbah. Ginekološka klinika, kakor tudi štiri klinike na takozvani Šalati tudi ne odgovarjajo več sodobnim zdravstvenim načelom. Uprava teh zavodov sama sploh nima nobene zgradbe. Število postelj v klinikah, ki znaša 678, je daleko premajhno za bolj in bolj

narasčajoče število bolnikov in zato morajo zagrebške klinike odklanjati veliko število bolnikov, ki prihajajo celo iz najbolj južnih krajev Makedonije. Zagrebške klinike dobivajo na leto od države podporo 750.000 din, dočim dobivajo belgrajske klinike, ki imajo polovico manj postelj, 820.000 din. V Zagrebu sploh ni nobena državna bolnišnica. Belgrajske državne bolnišnice dobivajo od države na leto okoli 16 milijonov prispevka, sarajevske okoli 8 in pol, ljubljanska državna bolnišnica pa 4.744.296 din. V Belgradu pa ravnokar mislijo na zgradbo druge ogromne državne bolnišnice. Številke pokažejo, da pokriva država v preračunu zagrebških klinik, ki znaša okoli 12 milijonov, samo 14% celokupne potrebne vsote. Zaradi tega je potrebna zasebna pobuda za nujne zdravstvene potrebe, kar pa seveda znači veliko obremenitev itak preobremenjenega kmetijskega in srednjega stanu. Jasno je tedaj, da bo treba preurediti tudi to vprašanje poleg mnogih drugih, ko se bo sklenil sporazum in z njim preuredba našega državnega in gospodarskega življenja solob na podlagi ljudske samouprave.

kadar pride kakšna velika poplava, deli državna oblast podpore, toda te podpore so iz banovinske blagajne. Hrvatski narod bo za svoje notranje potrebe skrbel sam. Ko bo vprašanje sporazuma rešeno, bomo nadaljevali, je dejal inž. Košutič, z delom, da nam ne bo treba prositi kruha iz tuje torbe in da se bo mogel četrt milijona naših bratov, ki živijo v inozemstvu, vrniti v rodni kraj in svoje izkušnje postaviti v službo gospodarskega napredka hrvatske domovine.

NESREČE

n Zastrupljenja krvi, povzročeni po barvitu nehtov je podlegla soproga nekega sarajevskega podjetnika. — Na enak način je izgubila življenje nekaj tednov prej v Beogradu neka pevka iz Bolgarije. Ta primera naj bosta v svarilo našemu ženstvu (zvečine iz mestnih krogov), ki si vedno bolj in bolj zlepotičijo z barvanjem ustnice, obraz, nohte itd. ne pomisleč, da ta nespametna moda uničuje njihovo naravno lepoto.

n Dve stanovanjski hiši je upepelil požar v Šulincih v Slov. krajini.

n V Dravi pri Podvelki je izgubil življenje pri kopanju Jožef Voh, 8 letni sin železniškega delavca.

n V Krki pri Kandiji je utonil 57 letni učitelj Lovrenc Vinšek iz Zmarij, občina Sv. Jernej pri Krškem.

n V Dravi je utonil čevljarški pomočnik 20 letni Franc Pezdír, doma z Brezovice pri Ljubljani. Pokopali so ga v Rušah.

CVIČEK pravi dolenski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

n Pri kopanju je utonil v Dravi pri Ptuj 18 letni čevljarški učenec Karol Korošec. Je bil dober plavač. Najbrž ga je prijel krč.

n Gorelo je pri posestniku J. Rihtaršiču v Hobovšah pri Fužinah v Poljanski dolini; 50.000 din škode.

n Seneno šupo je uničil požar Martinu Poteki pod Starim gradom pri Laškem.

n Ker se pili zastrupljeno žganje. Te dni so pripeljali v umobolnico v Somboru tri

Le krojač zna narediti obleko

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetna poduhteva in ostane dolgo trdna.

delavce, ki so nenadoma zblazneli in se zalotavali z glavo v zid ter razbijali vse okrog sebe. Sprva so zdravniki mislili, da so ti pojavi posledica strašne vročine in žeje. Ko pa je policija uvedla preiskavo, je dognala, da so vsi trije delavci prejšnji večer spili pol litra žganja, katerega jim je dal trgovec, pri katerem so nakladali svinje na avtomobil.

Kemična preiskava pa je ugotovila, da je nekdo vrgel v žganje nekaj semen beladone in žganje zastrupil. Vsi trije delavci so v težkem stanju, policija pa preiskuje, kdo je bil tisti, ki je žganje zastrupil.

n V Savi pri Ježici je našel smrt 24 letni Silvo Mehora, šolski upravitelj v Brigi pri Kočevski Reki.

Madžarska „avtonomija“ v Karpatski Ukrajini

Po vesteh, ki prihajajo čez slovaško-madžarsko mejo, uvajajo Madžari v Karpatski Ukrajini vse hujše nasilje. Iz Užhoroda, bivše prestolnice, poročajo, da so madžarske oblasti izdale zapoved, da je odslej dovoljeno v ukrajinskih, grškokatoliških in pravoslavnih cerkvah brati evangelij in pridigovati samo v madžarskem jeziku. Zaradi tega sklepa je prišlo po raznih ukrajinskih krajih do sporov in do hudih spopadov med prebivalstvom ter madžarsko vojaško upravo. Če začne duhovnik pri službi božji brati evangelij v madžarsčini, verniki demonstrativno zapuščajo cerkev in ugovarjajo proti madžarskemu nasilju na verskem področju.

Najhujši madžarski pritisk vlada v vzhod-

nem delu Karpatske Ukrajine, na Rahovskem, kjer žive najzavednejši in najbolj izobraženi Ukrajinci, Huculi. Ti so se že leta 1918 in 1919 bojevali proti Madžarom in ustanovili svojo republiko. Madžarska vojska in orožništvo zdaj preganja Hucule za »stare grehe« iz prvih poveljnih let. Več sto prebivalcev iz te pokrajine so Madžari vrgli v ječo, ali jih poslali v koncentracijske tabori. Pri zasedbi Karpatske Ukrajine je madžarsko vojaštvo postrelilo in pobesilo vse vidnejše huculske voditelje, duhovnike in razumnike.

Pri Rahovu je pred nekaj dnevi prišlo do pravega boja med madžarskimi orožniki in kmeti. Orožniki so prišli aretirati ljudi, toda kmetje so se temu uprli. V boju je bilo šest madžarskih orožnikov hudo ranjenih. Kmetje so po tem dogodku pobegnili v gore. V vzhodnem delu Karpatske Ukrajine še zdaj veljajo vsa določila o naglem vojaškem sodišču. To določilo so po tem dogodku že poostriili. Ukrajinsko prebivalstvo čuti zasedbo zlasti v gospodarstvu. Odkar so prišli Madžari, je vse gospodarsko delo zastalo. Prebivalstvo je imelo največ dohodkov od prodaje lesa in od lesne industrije. Madžarska zasedba je ustavila sleherno prodajo lesa. Madžari ovirajo gospodarsko delavnost z vsemi mogočimi sredstvi, da bi strli gospodarsko silo ukrajinskega ljudstva in z njo vsak odpor. Pred koncem šolskega leta so iz Budimpešte in iz notranje Madžarske poslali v Ukrajino 140 madžarskih učiteljev, ki ne znajo niti besede ukrajinskega jezika. Učitelje so dodelili raznim vaškim šolam. S prihodnjim šolskim letom bo prišlo v deželo še 200 madžarskih učiteljev, da bi pospešili madžarizacijo ukrajinske mladine. Ukrajinsko ljudstvo se temu nasilju upira kakor se more. Kaže, da Madžari ne bodo uspeli drugače, kakor če bodo ukrajinsko ljudstvo do kraja uničili. — Ali ne zasluži — država, ki uganja s svojo narodno manjšino take grozovitosti, — varuštva?

Kitajska prepuščena Japonski?

Pripravljalna pogajanja med Anglijo in Japonsko za ureditev spornih vprašanj na daljnem Vzhodu so se končala s tem, da je Anglija ustregla vsem pogojem, katere je za začetek rednih pogajanj stavila Japonska. Ti pogoji so: 1. Angleška vlada mora priznati sedanje stanje v tistih predelih Kitajske, kjer trajajo vojaške operacije v velikem obsegu. 2. Priznava Japoncem pravico, da lahko ukrepejo na Kitajskem vse potrebno, kar se tiče varnosti in zagotovitve javnega reda v osvojenih pokrajinah. 3. Anglija se odreka vsem akcijam, ki bi mogle biti škodljive za Japonsko in koristiti Kitajcem. 4. Anglija ne bo sprejela nikakih sklepov in izvedla ničesar, kar bi moglo ovirati izvedbo japonskih načrtov na Kitajskem. 5. Angleška vlada priznava upravičenost japonske politike in nje-nega udeleževanja na vsem Kitajskem.

V tem pripravljalnem sporazumu se je Anglija odrekla vsaki pomoči za Kitajsko, katero je dozdaj močno podpirala z denarjem

in z orožjem. Brez njene pomoči se bo Kitajska le težko uspešno upirala japonskemu pritisku. Da je Anglija sprejela te daljnosežne japonske zahteve, je treba iskati razloga v dejstvu, da se noče in ne more spustiti danes, ko grozi spopad v Evropi, v vojno na daljnem Vzhodu, zlasti še, ker ni računati na takojšnjo pomoč Združenih držav. Po drugi strani upa Anglija, da bo s tem velikim puščanjem pridobila Japonsko, da ne bo sklepala vojaške zveze z Italijo in Nemčijo in ne bo z nastopanjem na daljnem Vzhodu olajševala njunih akcij v Evropi. Tretji razlog za ta presenetljivi angleški umik pa je v tem, da hoče Anglija s popuščanjem do Japonske pritiskniti na Sovjetsko Rusijo, ki z vedno novim izsiljevanjem zavlačuje sklep politično in vojaške zveze med Anglijo, Francijo in Sovjeti.

S tem sporazumom je vojna na daljnem Vzhodu brščas stopila v novo odločilno razdobje.

Prejšnji petek se je pripeljal na oddih na Bled Nj. Vel. kralj Peter. Lep sprejem so mu pripravili na kolodvoru v Leseah, kjer ga je obsula mladina s cvetjem.

Frane Košir, bivši župnik na Koroski Beli in na Jesici, je pretekli teden opravil sloto sv. maše na Brezjah.

Angleški radio napovedovalec na najdaljši gasilski lestvi v Londonu govori poslušalcem o svojih vtisih

G. ban dr. Marko Natlačen spremlja kralja Petra skozi špalir navdušenih narodnih noš.

Kmet v Ameriki je vedril te dni. Medtem je ne vihta podrla drevo, ki je zdrobilo voz. Sreča, da sta bila voznik in konj na varnem

V Malobarju v Južni Indiji je izbruhnil ogenj v krasnem hinduskem templju. Domača požarna bramba pa je obstojala iz samih »sweeperjev«, kar bi se reklo po naše pometalcev, najnižje kaste v Indiji, takozvanih nedotakljivih. Brahmani imajo tolikšen stud pred njimi, da če le senca sweeperja pade na živč Brahmana, vrže jed proč. Duhovniki so zabranili vetop gasilcem, niti jim dovolili, da bi oddalec brizgali vodo v plamen in tako je dragoceni tempelj zgorel do tal.

Prvi pouk v jadralnem letalstvu. Mladi pilot se zelo imenitno drži.

Vsako poletje praznujejo v Rimu nepretrgoma praznik poletja, za katerega so vse ulice ob obeh straneh reke Tibere slavnostno okrašene. Na sliki vidimo svojevrsten slavelok z znamenji veselja in razigranosti.

Čudodelni zdravnik Valentin Zeileis, ki je s svojim zdravljenjem vzbudil veliko pozornost med zdravniki in bolniki, je na svojem gradiču v Zgornji Avstriji — umrl.

Udomačeni panter — prijatelj želve

Knut Hamsun s svojo ženo na stopnicah svojega doma bo 4. avgusta praznoval 80 letnico svojega rojstva.

Poljski zunanji minister Beck in angleški general Ironside sta se prejšnji teden sešla v Varšavi in imela važen pomenek.

RAZGLED PO SVETU

DROBNE NOVICE

ITALIJA

Mussolinijev sklep o odpravi veleposvestva na Siciliji, s čimer bo rešeno eno najbolj perečih socialnih vprašanj v današnji Italiji, je revno prebivalstvo na Siciliji pozdravilo z velikim navdušenjem. V tujini pa navajajo ta načrt kot dokaz, da Italija ne misli na vojno, če se pripravlja na izvedbo takih ogromnih del, ki bodo zahtevala ogromne denarje.

NEMCIJA

s Drobšč. Na maršala Göringa je te dni streljal neki član protizakonske organizacije »Fronta svobode«, ko je stopil Göring iz avtomobila in šel v ministrstvo za letalstvo. Napadalec pa ni Göringa zadel. Straža je nato atentatorja na mestu pobila. — Iz Berlina uradno oporekajo vestem, o nekakšnih uporih nemških čet na Češkem. Vse te vesti so izmišljene. Berlinski krogi nadalje poudarjajo, da je razmerje med nemško vojsko in češkimi prebivalstvom zelo dobro. — Češki časnik »Lidove Noviny« je objavil poziv na vse Čehe, da se pozdravljajo le s pozdravom Nazdar!

BELGIJA

s Nad tisoč radarjev v smrtni nevarnosti. V rudniku Eysden-St. Barbara, ki se nahaja 40 km od Liegea, je bila prekinjena nenadoma električna struja. Zaradi tega so prenehali delati vsi stroji, posebno stroji za dovajanje

zraka. V rudniku se nahaja 1200 oseb. Nesreča je nastala na ta način: Požar je uničil električni kabel, ki veže centralo z električnim transformatorjem rudnika Limburg ob Mensi v dolžini celih 1500 m. Ker je bila zaradi tega prekinjena struja, je ostalo v rudniku 1200 rudarjev, ki ne morejo iz rudnika, ker dvigalne priprave in zračni čistilniki ne delujejo. Rudarji se nahajajo na dnu rova, ki so ponekod globoki 800 m. Po velikem trudu se je končno le posrečilo postaviti nov električni kabel, in so bili vsi rudarji iz rudnika Sv. Barbare rešeni. (V rudniku Exsdenu je zaposlenih tudi več sto slovenskih rudarjev, zatoorej smo tudi Slovenci še bolj srečni, da se je vse tako dobro izteklo.)

AMERIKA

s Drobšč. V Clevelandu O. je umrl rojak Dominik Pečnik, v starosti 45 let. Pokojni je bil doma iz Smihela na Dolenskem. — V Chicagu III. je nenadoma umrl Mrs. Kate Tenze, rojena Šutej. Pokojna je bila doma iz vasi Podgora, fara Stari trg. — V Evelethu Minn je bil pred kratkim povožen od nekega biciklista rojak Anton Mihevc. Padel je na tla s tako silo, da si je prebil lobanjo in je nekaj ur za tem izdihnil. Star je bil 58 let. Doma iz Gornjega Logatea. — V Pueblu, Colo, se je pri avtomobilski nesreči smrtno ponesrečil Joe Blatnik star 21 let. Rojen je bil v Pueblu. — V Barbetonu O. je po daljši bolezni umrla Marija Avsec v starosti 49 let. Pokojna je bila rojena v Košani na Notranjskem.

Poljske je obiskal te dni nadzornik angleške vojske general Ironside.

Odstopil je predsednik čehoslovaške vojske zveze dr. Bubovsky.

15.000 nemških »turistov«, ki pripadajo napadalnim oddelkom, je zdaj v Gdansku.

Streliške jarke so začele kopati nemške čete na češko-poljski meji.

Dosedanje Hitlerjeve ulice v Berlinu bo do prekrstili v Mussolinijevo.

Sv. oče Pij XII. je odpotoval za več tednov poletni oddih v Castel Gandolfo.

200 milijonov lir za sidavo cenениh stvarij je določil italijanski zavod za socialno zavarovanje.

170 milijonov ljudi šteje Rusija po našem ljudskem štetju.

Anglija pakuje Nemčiji 250 milijard posojila, ako zadnja sklene s prvo sporazum.

Italijanske letalstvo je najboljšje v Evropi, piše ameriški list »New York Herald Tribune«.

150 letnice revolucije so praznovali na vse slovesno 14. julija v Franciji.

15 milijonov vojaške izurjenih ljudi ima Kitajska, je izjavil njen vojni minister.

101 bojno ladje imajo sedaj v delu Ameriške Združene države. 250 milijard din!!

199 letal so izgubili Japonec od 28. junija do 12. julija v bojih z Rusi in Mongoli.

12.000 vpekojenih pomorskih častnikov je poklicala angleška vlada za avgust na vežbec.

Prispevki za kongres!

Vnovčujte bone in zbirajte prispevke za kongres še ves teden!

Besede

(Povest)

Spisal N. Veilikonja, ilustriral akad. slikar L. Sušmešlj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

»O, pa se motiš!« je hitela naravnost Rezka.
 »Kaj se bo motila!« je popravljala Meta. »Boš videla, da bo Polonca še gospodinja!«
 »Prej kakor Rezka!« je samozavestno dejala Polonca. »Samo, če bom hotela!«
 »Kakor Cilka!« je poudarila Meta.
 »Kaj mene briga Cilka! To ste si izmislili! Niho ne ve, kaj je bilo z njo. Samo vi klatite svojo. Vas bomo enkrat za jezik. Prav bi bilo, če bi vas enkrat prijel!«
 »Kar vem, vem. Do Hriba sem ji pomagala nesti košaro, ko je šla. In Lende je šel z njo!«
 »Zakaj pa je pred župnikom rekla, da je bil Lovro oče? In je tudi on potrdil! Vse vemo!«
 »Ker jo je imel rad. Da jo reši še večje sramotel S poročenim dedcem! In Vidmar mu je dal bajto. Ali mu ni dal bajte?«
 »Prodal. Vsi vedo, da mu je je prodal!«
 »Navidez! Da. Saj Lovro ni imel niti grošat!«
 »Kdo to ve?«

»In ko je imel bajto, jo je zapil. Pa ne pri Vidmarju. Niti prestopil ni več praga. Zapil je bajto in se vrgel v Čavnu čez most. Tako ga je vse to bolelo. Saj je prej to noč pil in na ves glas kričal, da ga srce boli in da je dušo prodal in da ne more pozabiti. Zjutraj se je istrgal in tekal, da se ne skea, ter so ga našli razbi-

tega pod mostom. In ko je bil Lende zbit s češnje, je Cilka šla. »Moram!«, je dejala, »da otroka ne ubijel!«

»Kdo?« se je zagnala Polonca.

»Kaj vem, kdo! Meni ni povedala kdo!« je pomenljivo pomežiknila proti Rezki. »Kdo, bom drugod povedala! Ko bo čas!«

»Meta, če je to res!« je kriknila Rezka.

»Kdo bo poslušal te čenče!« se je zasukala Polonca. nesti košaro in Lende je šel z njo!«

»Kdo bo poslušal te čenče!« se je zasukala Polonca.

»Vas bodo še prijel! Ni da bi človek poslušal in hodil za pričo!«

»Sama si začela!« si je brisala nos Meta. »Sama si vprašala.«

Ko je odšla, je Rezka kakor vkopana obstala v razoru. Zdelo se je, da gleda za golobi, ki so se spreletavali za vasico. Kakor drobne krpe so se vrteli čez njive in nazaj preko brega. Sonce je peklo, da je zemlja dišala kakor napol žgana glina. Ose so tiščale okoli lonca in debel črmlj je brenčal kot zavezan zvon. Rezka je bila bosa, toda ni čutila muh, ki so se ji zbirale na rahlo opraskani nogi. V glavi ji je brnelo, kakor da zvone nekje v dalji zamolkli zvonovi.

»Takšen kot stari!« je nazadnje stisnila ustnice.
 »Polonci srček, Siegla bije zaradi mene! In jaz sem celo mislila na to strašno hišo!« Govorili so že, kako je France Siegla: da ga je sunil, da ga je vrgel, da ga je udaril, ker ga je Siegl tudi; da bi pa koga vprašali, je bilo prevročje in se ni ljubilo nikomur. »In jaz sem še mislila na to hišo!«

Kljub vročini ji je bilo pri duši mraz, da jo je treslo. Daleč čez smreke so se blesteli golobi in nad malim lazom si je Boštjan zasenčil oči, tako je žarelo sonce.

RAZNO

Še o ptičjem kraljestvu naj spregovorimo par besedi. Število vseh ptic na zemlji cenijo približno na 75 milijard, to je torej 38 krat več kakor ljudi. V splošnem pa velja, čim gostejše so naseljeni ljudje, tem redkejši je ptičji zarod. Proti vzhodu pojemajo človeška naseleja, zato tam raste število ptic. Severne tundre (povzdovij) na primer so pravi ptičji raj. Nadalje so ornitologi, učenciaki, kiso bavijo s pticami, dogajali da pojemajo na Severu jerebice, prepelice, ščinkavci in seničke, vedno več pa je sov, kosov, drozgov, škripančkov in vrabcev. To se pravi, da se vsaj v ptičjem kraljestvu pripravlja »diktatura proletarijata«.

Nevarna vožnja. Strašno mišute je prežvela neka Angležinja, ki se je s svojim avtomobilom peljala skozi zaščiteni živalski park Namanga v Tanganjiki v Afriki. Nenadoma je šel pred seboj zagledala sredi ceste pet mladih levov, ki so se veselo igrali in se tudi na trobentanje avtomobila niso uskanili. Počasni je privzloza do levov

PO DOMOVINI

Romanje na Višarje

Prijave za višarsko romanje smo zaključili z večernjim dnem. Vsak romar, ki je plačal 80 din, je sprejel izkaznico, s katero naj pride na romarski vlak, ki odhaja iz Ljubljane 12. avgusta ob 7.15 zjutraj in vozi 10 minut za rednim jutranjim vlakom. Na vlaku dobijo romarji vozne karte in prelaznice, ki veljajo za prehod preko meje. V 80 din so obsežni vozni stroški od Ljubljane do Zabnice in nazaj. Romarji, ki pridejo na romarski vlak iz Dolenjske, Notranjske, Stajerske ali pa se pripelejo iz Kamnika v Ljubljano ali iz Tržiča v Kranj, imajo od svoje vstopne postaje do postaje, kjer vstopijo na romarski vlak, 50 odstotkov popusta. To ugodnost pa uživajo, če kupijo na svoji vstopni postaji vozni listek do postaje, kjer bodo vstopili na romarski vlak in železniško izkaznico K-13, ki stane 2 din. Voznega listka in izkaznice K-13 pa ne smejo oddati, ker bodo isto potrebovali za povratek.

Kmetijsko-gospodinjstva šola šolskih sester v Repnjah nad Ljubljano

Namen kmetijsko-gospodinjstva šole je vzgojiti dobre gospodinje ter jim vcepiti veselje do dela in jih ohraniti domači grudi. Tečaj je zimski in traja šest mesecev: od 1. oktobra do 31. marca. Sprejemajo se dekleta od 17. leta dalje, ki so uspešno dovršile ljudsko šolo. Kmečka dekleta, ki ostanejo po končani šoli na domu, imajo prednost. Sprejemajo se pa tudi one, ki mislijo potem na službo. Nekolkovano prošnje je treba poslati vodstvu najkasneje do 15. avgusta in ji priložiti zadnje šolsko izpričevalo. Pouk je praktičen in teoretičen ter obsega vse, kar mora znati dobra gospodinja in mati. Predvsem se gojenke vežbajo v kuhanju, serviranju, šivanju, urejanju hišnih prostorov, ravnanju s perilom, postrežbi bolnikov, vrtarstvu, kokošereji, prašičereji, govedoreji. Teoretični pouk obsega sledeče predmete: verouk, vzgojstvo, računstvo, gosp. knjigovodstvo, gosp. spise, nauk o hrani, gospodinjstvo, higieno, uporabo sadja, vrtarstvo, živinorejo in živinozdravstvo, mlekarstvo in krojno risanje. Mesečna oskrba zna

ša 300 din. Plačuje se vsak mesec vnaprej. Namesto denarja se sprejmejo tudi živila, kot: mast, moka, sadje, vino, bukovca drva itd. Gojenke naj prinese s seboj potrebno perilo (zimsko in letno), obleke za praznik in delavnik, štiri rjuhe za posteljo, dve prevleki za zglavniki, tri brisačke za obraz, dve za noge, tri servijete, dva bela kuhinjska predpasnika, štiri delavne predpasnike, en črn predpasnik za nedeljo, dežnik in ogrinjalko (plet). Poleg drugih tudi en par visokih čevljev za delo, krtačo za obleko in čevlje, zobno krtačko in kozarec, žepni nož in glavnik, nekaj rut za delavnik in vsaj dve za nedeljo in praznik. Vsaka prinese tudi nekaj blaga za pouk v šivanju ali denar za nabavo istega. Vpisnina znaša 25 din; za knjige, zvezke in druge šolske potrebščine prispevajo 125 din; za obrabo inventarja in razsvetljavo pa 50 din. Skupno torej 200 din. Najlejša dota za vsako dekle je pač stanu primerna izobrazba.

Nov Počitniški dom v Poljanski dolini

V nedeljo, dne 16. julija je bil na Visokem v Poljanski dolini blagoslovljen lep počitniški dom — Marijin dom — dijaške kongregacije pri oo. jezuitih v Ljubljani, ki je bil ob tej priložnosti krščen na ime Marijin dom na Visokem, Lega novega doma, ki je postavljen v rajski dolinici ob žuborečem potoku, ki nudi najboljšo pitno vodo, je prav srečno izbrana. Je le za dober streljaj od sosednih kmetij, vendar pa zepo popolnoma sama zase. Zaslugo za postavitev te lepe postojanke ima vodja dijaške kongregacije p. Vrtovec Alojzij, ki je dosegil tega cilja posvetil vso svojo požrtvovalnost in trud.

Blagoslovitev je izvršil stolni prošt generalni vikar g. Nadrah, ki je v krasnem govoru prikazoval zbranim kongregantom in številnim gostom vpliv božje narave na človeško duševno in telesno zdravje. Blagoslovitvi so prisostvovali gg. provincialni družbe oo. jezuitov p. Grim Karel iz Zagreba in superior p. Pate iz Ljubljane. Kuhinjo, ki se je ta dan posebno izkazala, je vodila ga. Osanova, soproga gimnazijskega ravnatelja iz Ljubljane, s pomočjo drugih gospa, ki so se z vso požrtvovalnostjo trudile za dober počitek gostov.

Smrt edinega sinčka

Huda nesreča je zadela Urbanijevo družino iz Podbrda. Umrli je edini sinček Joško v 11 letu svojega nadebudnega življenja. Ze sedaj je bil v pomoč svojim staršem, posebno očetu, našemu pevcu Limbarskemu, ki je komaj čakal, da bi mu sin dural. Toda božja Previdnost je sklenila drugače. Joško je na praznik sv. Petra padel z lipe. Rana, katero je dobil na čelo, se je hitro zacelila. Fant je popolnoma okreval, vesel, da se bo mogel udeležiti kongresa, za katerega je poprej nabiral pripevke. V petek je bil še zdrav in živahen; zvečer

pa ga je začela boleti glava in ponoči na soboto 15. julija je odšel med nebeske krilatce. V nedeljo ga je na mrtvaškem odru pokropilo mnogo ljudi, ki so pomilovali nesrečno družino. Pogreba se je v ponedeljek udeležila tudi šolska mladina z zastavo. Zbogom, predragi Joško! Svidenje nad zvezdami v kraljestvu Kristusa Kralja!

Iz raznih krajev

Št. Jernej na Dolenjskem. V dneh od 5. junija do 15. julija je bil v št. Jerneju moški in ženski krojaški tečaj, ki se ga je udeležilo 23 udeležencev in udeleženk. Hvala vsem, ki so k tečaju pripomogli!

Cerkarje pri Kranju. Naša župnija, je v nedeljo 9. julija doživela prelepo slovesnost nove sv. maše. Opravil jo je g. novomašnik Erzar Stanislav. Pri-

XXVI.

Kako sta bila Benko in Brus svita?

Cipruževo korenje je bilo zaraščeno. Solata in repa sta v suši pogнали v cvet. Njihova visoka rumenkasta stebela so ošabno zrla na zelje, ki je uvelo in plaho tiščalo glave v vehe. Med solato in repo je čepelo korenje. Plevel ga je bil še zakril, kakor bi se bal, da ga sonce ne ožge. Vročina je že tako grela, da so ljudje spali brez odevi; nič ni pomagalo odprto okno, ker je bila noč še bolj vroča kakor zrak med židovi. Staje so bile samo zagrajene z bavitarami, da je mogla živina dihati. Češnje so že rdele in Brusov Janez je pripravljaj lojtro, da jo pred hišo prisloni na košato črnico. Pšenica je že rumenela. Ječmen je bodel, naj ga požanjejo in njegove ostre rese so šumele kakor papir. Njemu suša ni več škodila. Zorel je, šumel je in valovil, kakor bi se majale smreke.

Strnad je pod maklenom ulovil kobilico, jo sekal, gohtal ter se boječe sukal na vse strani. Do murna ni mogel, ker mu je ščurek ušel v luknjo, če se mu je približal. Muren je crikal, kakor bi hotel prevpiti škražata, ki je pilil nad grobljo. Škržat se ni dal motiti od murna in ne od strnada; pel je, žagal, žagal in drgnil, kakor bi hotel prevaliti kamenje na groblji.

Rupar je bil slabe volje. Odkar je Vidmar govoril pri pogrebu, ni imel miru. Nekdanjega župana, pa tako! Samo če je pomislil! France je Siegla. Govedol O, saj ne bodo orožniki tiho! In potem Fronc! Od Polanca je padel naravnost skozi Ruparjeva vrata. Da ga je razžalil in da mu je rekel gobec. Na Vidmarjeva šolska drva še to. Če je Polanc razžalil Fronca, ni še Ruparja, samo težje bo govoriti z njim.

Ruparja so že vprašali, ali je gospod res zanj. Smejale se je skrivnostno in rekel: »Govorila sva o drvih!« Več niso spravili iz njega, toda to jim je bilo prekratko in so morali dodati.

In prinesli so na uho tudi Brusu. Izvedel je bil že drugo jutro, ko je bil pri Polancu. Roke so mu odrevenele in pozabil je cigareto na papirju, ki se je začel smoditi. »Župnik z njim. Saj sem vedel, pa nisem verjel. Zdaj pa so rekli zatrdno!« je stisnil, ko je ugasnil papir in so črni kosmiči frčali skozi okno.

»Če je gospod župnik z Ruparjem, naj bo, saj je nadučitelj z Vidmarjem!« je dejal Benko, ko mu je Brus to povedal. »Samo Rupar se laže, ker mu samo to še pomaga. Župnik ne more biti z njim, če je pri mrliču kričal in se je Rezka tepla, namesto da bi kropila!«

»Vidmar da je glasoval proti šoli, da je bila učiteljica Česnik prestavljena, da je njegovo delo, pravijo. Da zato ne more biti nadučitelj z njim, pravijo!« je rekel Brus.

»Kdo pravi? Da ga takoj izročimo doktorju! Naj tam dokaže!« je rekel Benko.

»Ne spominjam se, kdo!« Da je naglo obrnil besedo, je rekel: »Snoči sem bil pri Polancu. Tudi on nekaj kuha in se ne izda. Tako je govoril okoli, kakor bi hodil po trnju. On ima svojo za ušesi. Na Ruparja je hud, da ni gmajne rešil, in za drva pravi, da se morajo rešiti vsa in ne samo šolska.«

»Seveda vsa in ne samo šolska in tudi štirne moramo dobiti. Ali naj ljudje hodijo v ledenico po led, ali v Lokavšček po vodo? Voda se jim prej posuši, led pa stopi na trst!«

(Dalje.)

ko je zapazila, kako se ji grozeče bližajo levinje. Tedaj je Angležinja na vso moč poglala avtomobil in posrečilo se ji je z največjo previdnostjo peljati tik mimo mladčev, a zdaj se je iznenada prikazal mogočen lev. Planil je k avtomobilu, a Angležinja je naglo zavozila v stran in dasi je eno kolo zdrknilo v občestni jarek, ji je vendar uspelo zdrčati mimo leva. Lev, levinje in vseh pet mladčev je začelo teči za njo, a ker ni zadela Angležinja na nobeno zapreko več, je bila čez nekaj minut dvje vožnje vendarle na varnem.

Stoletnica obstoja pisemske znamke. V maju 1940 bo obhajala pisemska znamka svoja stoletnica. Za to priložilo pripravljata angleška filatelistična družba veliko razstavo v Londonu. Angleška poštna uprava bo dala svojo zbirko znamk v uporabo. Izdala bo tudi posebno jubilejno znamko.

Kartonisti in risar Arthur »Bugs« Baer ima navado, da riše v zmedenosti slike živali kar na namizni prti; takih prtov osobito s slikami živali ima ta umetnik doma v Ameriki — nič koliko.

Viničarski tabor pri Kapeli

Strokovna zveza viničarjev — ZZZ, kot prirediteljica Viničarsko-delavskega tabora pri Kapeli, znanja vsem, da se tabor pri Kapeli ne bo vrnil v nedeljo 30. julija, ampak se prestavi na nedeljo 3. avgusta t. l. in se vrši takrat v istem kraju in ob istem času ter z istim sporedom. Vse tovariše in prijatelje ter vse, ki ste se nameravali te naše prireditve prihodnjo nedeljo udeležiti, prosimo, da to vzamete dobrovoljno na znanje ter se tabora s čim večjim številu udeležite dne 13. avgusta. Na svidenje takrat in tovariški Bog živi! — Kmetičištvo.

Fantje, v hmetijsko šolo!

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične nova šolska leto začetkom novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, bo l. letaj zimsko šolo. Letos se torej sprejemajo učenci v letno in zimsko šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Laetnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskimi kolegom za din 10 je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. Prošnji je priložiti: 1. Kmetni list, 2. Domovnico, 3. Zadnje šolsko spričevalo, 4. Spričevalo o nravnosti o onih roditeljih, ki ne stopijo z zavod neposredno iz kmetijske šole. 5. Izjavo staršev o varstvu varuha (banovinski kolek za din 4.—), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino); Zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga prdečasno zapustil zavod. 6. Tisti, ki bi radi banovinsko ali kako drugo štipendijo (podporo) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo banovinski kolek za din 4) staršev ali varuha, da so njih sin oziroma varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. 7. Uradno potrdilo občine: 1. Koliko je posestva veliko v ha? 2. Kolikšen je predpis direktnih davkov. 3. Število družine, posebej koliko je še nepreskrbljenih otrok ter event. druge družinske razmere. 4. Koliko redijo konj, govseje živine, prašičev? Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

3/4 ZAVITKA

Kneippove

SLADNE KAVE TVORI DRAGOCENI
PRAZENI SLADNI SLADKOR

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od din 300 do din 75 po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje vnaprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod 6) navedeno obvezno izjavo in pod 7) navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

NAZNANILA

n Dekliški krožki! Našla se je pelerina z imenom Domnik Hilda. Lastnica naj piše po njo na naslov: Dekliški krožek, Lasko.

n Sprejem v Dijaški dom v Ptuj. Sinovi dobrih katoliških družin, ki obiskujejo drž. real. gimnazijo ali meščansko šolo, se sprejemajo pod ugodnimi pogoji v Dijaški dom v Ptuj. Vzgoja sloni na verski podlagi, izbira poklica svobodna. Učenci l. raz. se lahko vpisujejo tudi v humanistično vzporednico. Zavod stoji tik ob gimnaziji. Pišite po brezplačni prospekt na vodstvo Dijaš. doma, Ptuj.

n Zavod šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu sprejema učence in gojence, ki želijo obiskovati ljudsko, meščansko in kmetijsko šolo in nemški tečaj. Prijave, oziroma prošnje za sprejem se pošiljajo na vodstvo zavoda.

Ljudska šola se prične 1. septembra, meščanska šola 9. septembra, gospodinjstva šola in nemški tečaj 15. septembra. Prijavi naj se priloži zadnje šolsko izpričevalo in kmetni list učenke. Celotna oskrbovalnina je zelo nizka. Hrana je zadostna in tečna. Zavod ima lepo lego blizu Novega mesta in železniške postaje Kandija. Okolica in bližnji gozd nudita gojenkam krasne izprehode. Poleg tega ima zavod še velik vrt, prostorno igrišče in pristavo ob vodi. Dani so torej vsi pogoji, da se tudi elabotne deklice lahko telesno okrepe v evšem podfeljskem zraku. Z novim šolskim letom 1939-40 odpre zavod tudi dijaški konvikt v Novem mestu za učence, ki obiskujejo ondodna gimnazijo in druge šole. Konvikt se b. nahajal blizu gimnazije na lepem in mirnem kraju, kjer se bodo dijakinje lahko nemotoma učile na prostornem vrtu.

n Služba božja na Šmarni gori. Na kongresno nedeljo 30. julija na Šmarni gori ni običajne službe božje ob 10.

n I. banovinska razstava malih živali v Ljubljani, ki bo v okviru kmetijske razstave na jesenskem velesejumu, bo pokazala najvernejšo sliko celokupne tovrsne reje v naši banovini. Ona bo najpopolnejši dokaz, kaj zmore požrtvovalnost in idealno stremiljenje posameznika, ki dela premišljeno, enotno ter v polnem razumevanju za stvar. Razstava pa nima samo namena pokazati širši javnosti do sedaj doseženih uspehov, marveč hoče s posebnim poudarkom tudi navesti, kaj bo treba

>Od zadnjega pohoda! Nisem se ga mogel udeležiti, ker mi je gospod Sobieski poveril drug opravke, četudi mu je bilo pozneje tesno brez mene... A ti, gospod, imaš za grb zkrili mesec? Prosim!... Odkod pa je vendar ta Melehovič?

>Pravi, da je litevski Tatar, čudno pa je to, da ga nobeden litevskih Tatarjev prej ni poznal, dasi služi prav v njihovem praporu. Ex quo (od tod) vesti o njegovem neznanem pokolenju, ki jih ni moglo preprečiti njegovo zadosti gladko vedenje. Sicer pa je velik vojak, dasi redkih besed. Pod Braclavom in pod Kalnikom se je zelo izkazal, zaradi česar ga je gospod hetman imenoval za stotnika, četudi je bil v vsem praporu po letih najmlajši. Lipki ga zelo ljubijo, a med nami nima ugleda, ker je pač zelo mrk človek, in kakor si, gospod, pravilno pripomnil, gleda kot volk.

>Če je torej velik vojak in je kri prelivat, se je oglasila Baša, >ga lahko sprejmemo v svojo družbo, česar mi tudi moj gospod mož v listu ne brani.

Tu se je obrnila h gospodu Snitku:

>Saj dovoliš, gospod?

>Sluga sem gospe polkovnici dobrotnici! Je kralical Snitko.

Baša je izginila za vrati, gospod Zagloba pa je puhnil sapo skozi nos in vprašal gospoda Snitka:

>No, kako pa ti je, gospod, všeč gospa polkovnica?

Stari vojak si je namesto odgovora pritisnil pesti na oči in, sklonivši se v stolu, začel povnavljati:

>Aj, aj, aj!

Potem je oči široko odprl, si zamažil usta s široko roko in obmolnil, kakor bi ga bilo sram lasnega navdušenja.

>Marcipan, kaj? Je rekel Zagloba.

11 Posebna vrsta kruhu podobnega (Marcipana) sladkega pevice (škofov kruhek).

Medtem se je 'marcipan' zopet pokazal med vrati, vodeč za seboj Melehoviča, ki je bil preplašen kot divji ptič, in govoreč:

>Iz moževega lista in tudi od gospoda Snitka smo toliko slišali o tvojih možatih činih, gospod, da bi te radi bliže spoznali. Prosim, udeleži se naše družbe pa tudi obeda, ki ga takoj prineso na mizo.

>Prosim, pridi bliže, gospod! se je oglasil gospod Zagloba.

Mračni, čeprav lepi obraz mladega Tatarja se ni popolnoma razjasnil, vendar je bilo videti, da je hvaležen za dober sprejem in za to, da mu ni bilo ukazano ostati v družinski sobi.

Baša pa se je nalašč trudila, da bi bila do njega dobra; saj je v svojem ženskem srcu lahko uganila, da je nezaupljiv in ponosen in da ga ponižanja, kakor jih je moral gotovo pogosto prenašati zaradi svojega neznanega pokolenja, močno bole. Zato ni delala med njim in Snitkom nobene razlike, razen, kolikor je je zahtevala zrelejša doba Snitka, in je izpraševala mladega stotnika o tistih činih, zaradi katerih se je pod Kalnikom povzpela na višjo stopnjo. Gospod Zagloba, ki je uganil Bašine želje, se je prav tako zadosti pogosto obračal do njega; on pa je bil v začetku nekoliko divji, vendar je dajal razumne odgovore in njegovo vedenje ne samo ni izdajalo prostaka, ampak je zaradi neke dvorljivosti celo vzbujalo občudovanje.

>Ne more biti kmetaka kri, ker bi fantazija (domišljivost) ne bila taka, si je mislil Zagloba.

Potem je vprašal glasno:

>V katerem kraju živi tvoj oče, gospod?

>Na Litvi, je odgovoril Melehovič in zardel. Litva je široka dežela. To je prav tako, kakor če bi mi, gospod, odgovoril v ljudovladi.

>Zdaj ni več v ljudovladi, ker so liste dežele odpadle. Moj oče ima posestvo blizu Smolenska.

>Tudi jaz sem imel tam znatna posestva, ki so mi pripadla po sorodniku brez otrok, toda sem jih rajši pustil in se postavil na stran ljudovlade.

>Tako delam tudi jaz, je odgovoril Melehovič.

>Lepo delaš, gospod! je pripomnila Baša.

Toda Snitko, ki je poslušal razgovor, je rahlo skomignil z rameni, kakor bi hotel reči: 'Sam Bog ve, kdo si in odkod si!' Gospod Zagloba pa, ki je to opazil, se je zopet obrnil k Melehoviču:

>In ti, gospod, je vprašal, spoznavas li Kristusa, ali živis — govorim, ne da bi te žalil — v poganstvu?

>Sprejal sem krščansko vero, zaradi česar sem moral očeta zapustiti.

>Če si ga zaradi tega zapustil, te za to Gospod Bog ne zapusti in prvi dokaz Njegove milosti je, da lahko vino piješ, ki bi ga ne bil spoznal, če bi vztrajal v zmoti.

Snitko se je glasno zasmeljal, Melehoviču pa očito niso bila pogoda vprašanja, ki so se tikala njegove osebe in rodu, ker se je zopet pomračil. Gospod Zagloba pa se je malo oziral na to, tem bolj, ker mu mladi Tatar ni posebno ugajal; trenutno namreč je spominjal, ne sicer po obrazu, pač pa po gibih in pogledu na slovitega voditelja kozakov Bohuna.

Medtem so prinesli na mizo obed.

Ostanek dneva so porabili za poslednje priprave na pot, odrinili so pa šele drugo jutro, ko se je začelo svitati in je bila prava za prav še noč, da bi v enem dnevu dospeli v Biretjov.

Vozov se je nabralo do dvajset. Baša je namreč sklenila bogato oskrbeti bregtjovske šrambe. Šli so torej za vozovi tudi močno olovorjeni velblodi in konji, ki so se upogibali pod težkimi zalogami kaše in prekajenega mesa, na koncu karavane pa je šlo nekaj desetletnih volov in čreda ovac. Na čelu pohoda je bil Melehovič s svojimi Lipki, dragoni pa so jahali tik pokrite kočije, v kateri je sedela Baša z gosp. Zagloba. Kaj rada bi bila zasedla konjička, ki so ga vodili za njo, toda stari blahič jo je prosil, naj tega vsaj v začetku in na koncu potovanja ne stori.

(Nadaljevanje.)

Cena pšenice

Za nas Slovence to vprašanje na prvi pogled ni važno, ker jo le redko kak kmet pri nas more prodajati. Toda le na prvi pogled je tako, kajti:

a) pšenica je tisti kmetijski pridelek, ki je do neke mere merodajen za cene vseh kmetijskih pridelkov sploh, in

b) moramo mi Slovenci — na grobo vzeto — uvažati, torej kupovati, skoraj polovico vsega našega krušnega žita, to je okoli 8000 vagonov letno. Tudi vsaj dve tretjini slovenskih kmetov, če ne več, morata krušno žito dokupovati.

Kdo bi mogel torej še trditi, da cene pšenice za našega kmeta niso prav hudo, hudo važne. Do neke mere so naravnost njegovo življenjsko vprašanje.

Kako je s cenami!? Na svetovnem trgu znaša cena za 1 q pšenice 90—120 din, kakršna je pač kakovost in pa čas. Vzemimo mi povprečno številko 100 din za 1 q. In pri nas? Pred leti, ko je vladala na svetovnih trgih še prilična svoboda, se država v cene ni vtikala in je zavarovala koristi domače proizvodnje le s primernimi carinami. Svetovna gospodarska kriza v letih 1929—1935. je pa prinesla tudi v te razmere popoln preobrat in velik del držav je uvedel bolj ali manj vezano gospodarstvo, ki se je kazalo v natančnem uravnavanju uvoza in izvoza ter tudi cen, tako da so postale cene enega dela kmetijskih pridelkov, zlasti pšenice kot najvažnejšega in najmerodajnejšega pridelka, v velikem delu držav čisto drugačne nego so bile pa na svetovnem trgu sploh, kjer so za časa krize strašno padle.

Ker se je padec svetovnih cen tudi pri nas silno poznal in je bil kmet s tem strašno

udarjen, ker za svoj pridelek naenkrat ni dobil več povrnjenih niti pridelovalnih stroškov, je seveda morala poseči tudi naša država v te razmere. Uvedla je monopol na pšenico, rž in pšenično moko in poverila izvažanje tega monopola »Privilegirani družbi za izvoz poljedelskih pridelkov«, ki jo imenujemo na kratko tudi »Prizad«.

»Prizad« je dobil edini pravico za nakup in prodajo pšenice in je določil, da podpre kmeta, zanjo precej višjo ceno nego je bila pa na svetovnem trgu. Ker pa mi vsako leto 20.000—30.000 vagonov pšenice izvozimo in jo je »Prizad« kupoval po precej višjih cenah nego jo je pa mogel potem v inozemstvu prodati, je delal z izgubo, ki je šla v stotine milijonov. Seveda zaradi naše revščine pri tem ni moglo dolgo ostati in monopol je propadel.

Ker pa spredaj navedeni vzroki, ki so dovedli do uvedbe monopola še vedno niso odpadli, je izpremenila vlada stvar tako, da je bil monopol omejen le na zunanjo trgovino s pšenico in »Prizad« še vedno nakupuje pšenico po višjih cenah nego so na svetovnem trgu, toda le toliko, kolikor je imamo doma preveč in jo lahko izvozimo. Zaradi tega gre to nakupovanje seveda še vedno v milijonske izgube, toda pridelovalcem pšenice je s tem vendarle močno pomagano.

Kako pa izgleda ta stvar z našega slovenskega stališča? Rekli smo, da moramo uvoziti Slovenci letno iz Vojvodine in Hrvaške najmanj 8000 vagonov pšenice. Cena zanjo na svetovnem trgu je okoli 100 din za 1 q, dočim je bila pri nas zaradi zgoraj opisanega postopanja »Prizad« lani po 160 din na debelo in na nakladalnih postajah. Z drugimi besedami se to pravi, da smo morali Slovenci doplačati samo za svoj vsakdanji kruh v enemu letu najmanj 48 milijonov več nego je bilo treba. Ta denar je šel iz žepov vseh, ki morajo kruh dokupovati in med te spada tudi zelo velika večina naših kmetov, dočim je imel nekaj malega koristi od tega le tisti neznatni del večjih posestnikov, ki lahko nekaj pšenice prodajo, v prvi vrsti pa seveda vojvodinski veleposestniki.

Na prvi pogled izgleda torej to umetno vzdrževanje visokih cen pšenice potem »Prizad« za nas Slovence prav zelo škodljivo, ker moramo razen pretiranih davkov plačevati še previsoke cene za svoj vsakdanji kruh. Glede na to so tudi že lani Zbornica za trgovino, obrt in industrijo ter še nekatere druge gospodarske organizacije prav ostro nastopile proti tem umetno visoko vzdrževanim cenam pšenice z državno pomočjo. In letos spomladi, ko so začeli nekateri špekulanti navijati cene tako, da so se dvignile meseca maja že kar

na 250 din za 1 q, so te proteste v še ostrejši obliki ponovile.

Samo ob sebi je umevno, da mimo tega vprašanja tudi naša Kmečka zbornica ni mogla ter se je z njim tudi res prav resno in podrobno pečala. Toda kakšno stališče naj zavzame? Po zgorajšnjih izvajanjih sodeč, bi morala seveda tudi ona nastopiti proti previsokim pšeničnim cenam, ker niso le v veliko škodo vsemu slovenskemu narodu, temveč tudi ogromni večini kmetov samih, dočim ima nekaj dobička od tega le mala peščica velikih posestnikov.

Toda ta stvar vendarle ni tako enostavna. Jedro vse kmečke gospodarske krize zadnja leta tvorijo preizkuse cene kmečkih pridelkov. To stoji in o tem je vsako nadaljnje prerakanje sploh odveč. Ako pa priznamo to neizpodbitno resnico, potem zopet ne more biti kmečko stanovsko zastopstvo tisti činitelj, ki bi se uprl ceni nekega kmečkega pridelka, ki ni po našem prepričanju glede na naše pridelovalne stroške nič drugega kot vsaj približno — primerna. Čeprav imamo Slovenci v tem primeru od te visoke cene le škodo, načelno torej stanovsko zaveden kmet proti njim nastopiti ne more, vsaj dotlej ne, dokler ne postane ta cena pretirana.

Slovenski kmet ne nasprotuje torej umetnemu vzdrževanju primerno visokih cen za pšenico, ker slovenski kmet ne more iz gole nevoščljivosti zahtevati, da bi ne prišel njegov vojvodinski tovariš do primerne cene za svojo pšenico, toda istočasno lahko in upravičeno zahtevamo, da se v enaki meri skrbi tudi za primerno vnovčevanje odvisnih pridelkov iz drugih pokrajin, ki so še precej bolj potrebne državne pomoči. Za nas Slovence so v tem pogledu važne zlasti cene živine, sadja in fižola.

Ker smo sredi žetve, je kmetijska zbornica za Donavsko banovino že meseca junija zahtevala, naj se za letošnje leto določijo pšenične cene na 180 din za 100 kg (lani je bila po 160 din). Ker je vedela, da bi bile s tem pasivne pokrajine, med katere spada tudi naša Slovenija, vendarle nekoliko preveč prizadete, je predlagala potem istočasno, naj bi se po pasivnih pokrajinah sezidali žitni silosi in znižalezanje tudi prevozne cene.

O tem predlogu kmetijske zbornice donavske banovine so že dne 14. junija razpravljali na posvetovanju vseh kmetijskih zbornic v Belgradu in sklenili, da ne nasprotujejo primernim cenam pšenice, toda država naj istočasno dovoli čim večji popust za prevoz v pasivne pokrajine, zgradi tudi tam silose in enako poskrbi za primerne cene tudi drugih kmečkih pridelkov, zlasti sadja in živine. Menimo, da je bil tak sklep načelno popolnoma pravilen in da bi bile z njega izvršitvijo zadostno zavarovane tudi koristi naših kmetov. Fr. Erjavec.

Bo v bodoče storiti. Iz vseh delov naše banovine bodo pripeljane na razstavo najlepše plemenske živali. Prireditveni odbor si močno prizadeva, da bo razstava res na višku. Veleposelska uprava je v ta namen določila štiri velike paviljone, v katerih bodo razstavljene kokoši, predvsem naša zjava štajerka, dalje vodna perutnina, domači kunji pretežno gospodarskih pasem, golobi, koze (sanske in domače rjave) ter jezersko-solčavske ovce.

n Romarski shod pri Sv. Luciji na Skaručni. Romarski shod na Skaručni, ki bi moral biti na kongresno nedeljo, se je preložil na prihodnjo nedeljo 6. avgusta. Tedaj bo že v soboto zvečer ob 7 običajna romarska pobožnost, govor in pete litanije z ljudskim petjem. V nedeljo so pa službe božje ob 6. pol 9 in 10 in eicer pridiga, slovensana sv. maša in darovanje za potrebe te cerkve. Romarjem se nudi priložnost, da prejmo sv. zakramente.

Graho pri Cerknici. Naš g. dekan Alojzij Wester so v naši župniji že 29. leto. L. 1933 so postali dekan cerkniške dekanije. V soboto, dne 22. julija so obhajali 40 letnico, ko so bili posvečeni za duhovnike. To slovesnost smo proslavili v soboto zvečer s podoknico in v nedeljo v cerkvi, ko smo zanje darovali sv. obhajilo. G. dekanu smo hvaležni za vse

njihovo delo v cerkvi in zunaj cerkve, posebno v Prosvetnem društvu. Želimo jim, naj jim Bog da trdno zdravje, da bi mogli še dolgo med nami delovati.

n Vransko. Kat. prosvetno društvo na Vranskem si je za svojo 35 letnico postavilo lep, nov prosvetni dom, ki bo nosil ime po našem največjem

narodnem buditelju in učitelju Slomšku. Slovesna blagoslovitev novega doma bo dne 13. avgusta 1939 in jo bo izvršil predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec Jožef. Po blagoslovitvi, ki bo po slovenski sv. maši, bo veliko prosvetno zborovanje pred novim domom, na katerem bo govorilo več odličnih gvornikov. Popoldne pa bo v neposredni bližini novega doma velik telovadni nastop, pri katerem bodo sodelovali vsi fantovski odelci in dekliski krožki savinjskega okrožja. Pokroviteljstvo nad vso prireditvijo je prevzel ban dr. Natlačen Marko, ki se bo prireditve tudi sam udeležil. Vabimo že danes vsa sosednja društva, da se naše prireditve, ki bo po obsegu največja v Savinjski dolini, polnoštevilno udeležijo. Na evidencaj torej dne 13. avgusta na Vranskem!

n Iz uredništva. Opisi predpriprav za kongres Kristusa Kralja so za današnje številko pač nekoliko pozni. Zato naj dopisniki oprostite, če smo dotične zamenjali z drugo stvarjo.

n Vrhnik. V nedeljo, 23. julija bo ustanovni občni zbor dijaškega društva »Vrhnik« s sledečim sporedom: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitve odbora. 3. Slučajnosti. Ob tej priliki vabimo vse tiste, ki se za naše delo zanimajo, da pridejo ob pol osmih zvečer v Rokodelski dom.

V boj za naše časopisje!

P. Odilo Hajnšek O. F. M.:

Kaj pričakujemo Slovenci od kongresa Kristusa Kralja

Več pričakujemo in več moremo odnesti od njega, kot vsi drugi narodi, zato ker se kongres vrši med nami. Predvsem pričakujemo:

1. Da bo Kristus Kralj dobil med nami v javnosti vse pravice, ki mu gredo kot Kralju kraljev in Vladarju vladarjev. Vsak javen pojav proti kraljestvu Kristusovemu naj bo javno obsojen in zavržen.

2. Kongres Kristusa Kralja naj nas napravi za cele, stoprocentne katoličane in naj obračuna z vso površnostjo in z vsem polovičarstvom. Dosti dolgo smo vživali strup liberalizma in kako zelo se nam to pozna. Celó v najbolj katoliške vrste se je zajedal ta strup. Samo nobenega pretiravanja ne! S tem strašilom drži polovičarstvo stražo pred prestolom Kristusa Kralja. Moderna polovičarska vera je postala mala kapljica krščanstva razredčena z 99 procenti vode. Nobene resnice, nobene zapovedi ne smemo več oznanjati v prvotni obliki, v prvotni čistosti in moči. Vse mora biti bolj zmerno — nekako temperirano. Naši ljudje — pač zastrupljeni — bi radi imeli nekak temperiran evangelij in zmerno, temperirano moralo. Temperirano tretjo božjo zapoved »Posvečuj Gospodov dan!« Radi bi neko zmerno, okrnjeno, celo preobrnjeno šesto božjo zapoved. Temperirani zakrament svete pokore — brez kesanja in brez trdnega sklepa poboljšanja! Zmerni zakrament presvetega Rešnjega Telesa — ne vem kako — menda samo polovico Kristusa! Farani bi radi nekega zmernega, temperiranega župnika, zmernega spovednika. Polovičarski katoličani zahtevajo nekega zmernega Boga in naravno tudi kot sklep: zmerne, temperirane vice, zmeren, temperiran pekel in zmernega, temperiranega satana. Samo škoda, da je ta stvar približno tako pametna, kot zmerna, temperirana poštevanka, zmerni, temperirani »enkrat ena«. S tem sramotnim polovičarstvom je treba enkrat pošteno obracunati. Kongres naj zbudi v nas malo več katoliške zavednosti!

3. Kraljestvo Kristusovo se maje v temeljih — tudi med nami Slovenci! Zakaj? Zato, ker se majejo temelji človeške družbe — ker se maje celica človeštva: družina. Mnogo slovenskih družin je, ki pravijo, da sedmega zakramenta Kristusovega ni več. Odpravljati zakramente, okrniti sveto število »sedem« ali ni to ruševina katoliške vere? Samo še »moj otrok«, ali »moja otroka«, se sliši izgovarjati po naših modernih domovih in družinah. Ednina in dvojina, množina ni več! To kar je bila nekoč sramota, je postala zdaj »čast«. Zakonske pravice in dolžnosti je treba vršiti po božji volji. Zloraba zakona pobija družine in narod. Do tega prepričanja naj pripelje kongres naše slovensko ljudstvo.

4. Kongres Kristusa Kralja naj nam zbudi zavest, da bomo natančno pazili na to, kdo vzgaja našo mladino, naše otroke. Naš narod in naši starši so katoličani! Sola pa je namestnica staršev. Katoliški starši morajo imeti logično katoliško namestnico, katoliške namestnice, katoliško šolo, katoliške učitelje. Naša mladina v tem oziru mnogo, mnogo trpi, ko je brezverskim tovaršem in brezverskim profesorjem zlasti po naših srednjih šolah vse

dovoljeno. Kongres naj to misel prinese v javnost in potem v dejanje!

5. Velika rak-rana našega naroda je postalo skrunjenje Gospodovega dneva. Cerkevna in svetna gosposka si naj v tem oziru podata roke in zastavita vso moč, da bo beseda Gospodova »Posvečuj praznik« dobila zopet veljavo med nami. Zadeva nujno spada na zasedanje banovinskega sveta in na posvetovanje županske zveze. S strahom namreč opazujemo, kako beži blagoslov iz naših polj in od naših hiš zaradi skrunjenja Gospodovega dneva. Z grozo gledamo, kako naš narod beži v uboštvó, ker Bogu krade, kar je božjega, in spreminja dan Gospodov v greh. Sramoto nedostojnega obnašanja med službo božjo in madež ostajanja zunaj cerkve med sv. mašo bomo izbrisali, ako bomo poslušali klic našega časa »Nazaj k sveti maši!« Nujno nam je treba podrobne, sistematične pouka o sveti maši. Maše mnogi ne poznajo, zato je nimajo za fundament in središče svete vere. Kongres naj nam prinese knjigo o sveti maši!

6. Kongres Kristusa Kralja naj Slovencem odpre oči, da bodo spoznali, kako strašno uničujoče delo opravlja med nami slovensko brezversko časopisje. Naj dvigne kongres, zlasti slovensko zborovanje — odločen, gromovit protest, da ima brezversko časopisje toliko svobode in da lahko javno bruhajšji strup

nevere v slovenska srca. Ni prav, da lahko izprijeni brezverci in sovražniki vere brez vsake ovire rušijo temelje narodne sreče, ki je in ostane v veri. Tiskanje, izdajanje, naročanje, branje brezverskega tiska je greh zoper prvo božjo zapoved, je greh zoper Boga, zoper vero!

Ne ubijaj, ne kradi! Ti dve zapovedi iz Sinaja je sprejel državni zakonik in vrsto svojih postav. Vsakdo pa lahko nekaznovan in neoviran ubija Boga in krade vero v njega. In to organizirano delo opravlja pri nas naše podlo slovensko brezversko časopisje. Kongres naj pritisne na omahujoče katoliške vrste! Nasprotniki dobro vedo: če bi katoličani v Sloveniji odpovedali podporo brezverskim časopisom, bi tiskarna za tiskarno morala iti na boben. Slovenski verski odpadniki niso v stanju, vzdržati niti enega časopisa, s katoliško podporo pa jih zdržujejo petnajst! Sramota za katoličane, ki delajo na vseh straneh kompromise in ribarijo v kalnemí Gospod, daj, da bomo videli!

7. In še eno mora doseči kongres: Pognati mora iz Slovenije ostudno bogokletstvo. Sveto vojsko moramo organizirati proti kletvi. Slo pa ne bo drugače, dokler ne bomo res organizirano nastopili. Povsod in vsi zatirati kletev na cesti, v vlaku, na avtobusu, na njivah, na travnikih, v tovarnah, v uradih. Organizacijo naj izvede kongres!

Kongres naj postavi Slovencem temelj za novi boljši čas, za pomlad slovenskega katoličanstva. Naj zbere vse dobro misleče zidarje boljše katoliške bodočnosti slovenskega naroda.

Več ljubelega miru!

»Kakor seješ, tako boš žele pravi pregovor. Mnogovrsten je pomen te rečenice, le treba ga je preudariti v vseh posameznih primerih v življenju.

Vzemimo za primer nekaj, kar posebno tujec med našim narodom takoj lahko opazi. Mi sami smo že preveč vajeni tega, in menda bi bil že pravi čudež, če bi bila naenkrat naša fara brez preprič in jeze. Mi smo namreč postali slavni ne samo po naših slavnih možeh in žena, ki so do danes na globoko preorali ledino naše slovenske onike, ne samo po tem, da popijemo v primeri z drugimi evropskimi narodi največ vina, da imamo največ tepežev ravno mi — ne, slavni smo tudi v tem, da se najbolj radi med seboj grizemo in prepiramo, slavni smo v tem, da smo najmanj sloini.

»Kjer pa se prepirata dva, tretji dobiček ima.« Vzemimo slučaj: dva soseda Koren in Jamar živita že dolgo vrsto let v slogi in zadovoljstvu. Pa pride vmes satan, ki ga to prijateljstvo moti, ter sklene v svoji črni duši, da zaseje med njiju prepri. Naešuje Korena, da njegov prijatelj Jamar neupravičeno uporablja stezo preko njegovega travnika, prišepetava mu z narejenim ogorčenjem, da je že več dni zaporedoma videl vsak dan njegove kokoši v pšenici itd., potem pa gre k Jamarju in mu z zlobnim nasmeškom pripoveduje, kako se Koren jezil nad njim zaradi steze in kokoši, in mu skrivaj namigne, da je danes en Korenov otrok raval z njive lepe grmiče krompirja. Prigovarjal mu, naj ga toži zaradi motenja posesti.

Spopetka se oba malo menita za te zlobne marje, škoda je le malenkostna, a oni šunta in ištuje dalje. Končno pa enemu, ki mu je Bog dal premalo mero potrpežljivosti, le začne stvar presediti, in številke od soseda napravljene in ocenjene škode rastejo kar same v etotake. »Ne bo šlo več tako,« pravi nejevoljno in se odpravi na sodišče. Onega drugega to razjari, tudi on ima kaj za sodišče. In začne se tista pot tožba in priziv, ki je že toliko kmetij pripeljala do razsula. Vedno hušje je, med njima so vsak dan prepri na dnevnem redu, potem lovita priče in zopet in zopet dirjata na sodišče; kar kosata se, kdo bo prej. Oni pokvarjenec, ki je tega kriv, pa sloni nekje za ograjo in ju potrpežljivo posluša, natihem sme-

joč se škodoželjno muza in računa z dobičkom, ki ga bo neslo eno njunih posestev, saj bosta kmalu prišli na dražbo. Niso pcceni advokati, če jih tako brez potrebe kličevata, doma zastaja delo in polja ne rodijo več toliko, ker so vsa preraščena s plevelom. Klicar okliče dražbo, tedaj pa prešteje oni, ki je vsega tega kriv, svoje bankovce in — kupi posestvo prvega in čez čas še posestvo drugega soseda. Tedaj — prepozno — se oba zavesta, kam ju je privedel zlobni hujskač in pa njuna slabost, ki se je spremenila v pravo pravdarsko strast. Koren na eni strani in Jamar na drugi strani se z očitnim pogledom ozirata na svojo nekdanjo domačijo, spomnita se na one lepe dni, ko sta še živela v slogi in sreči, ko še nista brez potrebe letala po uradnih pisarnah. Peže ju v duši, obupana hodita okrog. Misel »mir« jima je kakor blagoglasi s peva harfe, prihajajoč od daleč, daleč. Po tem nevdzrženem času večletnih prepriov, hudih pogledov in maščevalnih dejanj ni nič bolj ne želita — nego ljubelega miru. — Tedaj premišljujeta, kaj ju je tako razirgalo. In v duši se jima poraja grenko spoznanje: »Oni zlobnež je kriv; oni, ki je sedaj lastnik moje hišice med sadnim drevjem nad vasjo, on, ki uživa sadove mojih polj in travnikov. — Seveda je kriva tudi moja lastna slabost, ki me je zavedla v to stanje. Do sebe in do njega začuti gnjev in do samogoltnega novega lastnika neizmerno sovraštvo. S sedem se spravi, tedaj pa se začne za onega, ki je tega kriv, ista pot, kakor sta jo prehodila obubožana Koren in Jamar. Prepri med sosedi, poba na sodišče in pota k odvetniku so sedaj njegov vsakdanji opravke. Tudi on propade, ker se vanj naseli huda pravdarska strast, ki je gotova propast.

Kdo ima od tega korist? Gotovo zopet neki tretji, ki pa se v te prepri ni vmešaval in jih je obrnil sebi v prid.

Vsi, ki želimo našemu slovenskemu narodu procvita in blagostanja, smo dolžni, da čuvamo mir po naših družinah, po naših vaseh in vedno globlje združujemo naše brate po krvi. Gospodov pozdrav »Mir z vami« se mora naseliti povsod, zato: vstran sebične namene in vstran zbadanje, zlasti pa vsako zlobno ščuvanje

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Lep travnik in gozd pri občinski cesti v Sostrem ugodno na prodaj Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 11.978.

Deklo vajeno kmečkoga dela, sprejem. Nastop takoj. Ljubljana 7, Vodnikova cesta 52.

Pohitite! Več prvovrstnih šivalnih strojev z 20 letno garancijo, koles in otroških vozičkov po neverjetno nizkih cenah naprodaj samo pri »Promet« v Ljubljani (nasproti Križanske cerkve). — Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled.

Usnje domačega izdelka nudi najugodnejše obrtnikom in kmetovalcem Lavrič, usnjarna, Št. Vid pri Stični.

Moške obleke perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Izgubila se je kobila rdeče barve z malo belkasto liso na glavi, ostrizeno grivo, levo nosnico malo pretrgano. Kdor ve, kje se nahaja, naj javi orožništvu na Javorniku. Dohli bo primerno nagrado. Janez Noč, Javorniški Rovt 9, Slovenski Javornik.

Kravarja poštenega, zanesljivega, pridnega in treznega — sprejem na večje posestvo blizu Ljubljane. Plača 250 dinarjev na mesec in oskrba. Nastop službe konec meseca. Pisarne ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro »Priden kravar« 11692.

Učenke za šivilje takoj sprejem. Od železničarjev imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši po dogovoru. Sattler-Lešnjak, trgovina in salon, Jesenice.

Dobro ohranjen prek, diro in konjsko vprego poceni prodam. — Ljubljana, Kongresni trg 14, dvorišče.

Posestvo zaradi družinskih razmer prodam ali zamenjam za manjše posestvo. Površina 12 ha, njive, travniki, sadni vrt in gozd je okrog doma. Vinograd s hramom je oddaljen 2 km. Hiša in gospodarsko poslopje je v dobrem stanju. Živine se redi 12 glav. — Pojasnila daje Franc Selak v Dučkl.

Ržene rožičke kupujemo po najvišjih cenah. Salus, d.d., kemična tvornica, Menges.

Prostovoljna dražba hiše z 2 sobama in z gospodarskimi prostori, vse v dobrem stanju, ter 30 arov zemljišča se vrši 6. avgusta ob 10 dopoldne v Podtaboru 19, Struge na Dolenjskem. Kupci vabljeni.

Ukradena je bila bela kromatična harmonika »Hohner« in tehtnica v Gmajni pri Čeručah. Opozorjamo pred nakupom.

Polhove kože v vsaki količini kupujem. Plačam dobro. Zdravič, trgovina kož divjačin — Ljubljana, Stari trg.

Služkinjo za kmečka dela iščem. Dobra plača. Nastop takoj. — Restavracija, Vižmarje 31.

Vsaki osebi - družini nudimo stalen zaslužek doma. - Pisite: A nos, Maribor.

Dekle kmečkih staršev, dobro, pošteno in zdravo, staro od 18 let naprej — sprejem k otrokom. Ponudbe na upr. »Domoljuba« pod »Zarava in poštena« št. 12.007.

NOVI GROBOVI

n Le s križem v nebesa se gre. — Pri Sv. Lenartu nad Skofjo Loko so djali v grob 75 letnega Janeza Cemažarja. — V Celju je umrl 56 letni železniški uradnik v p. Mirko Kupljen. — V St. Jakobu v Rožu so spremili k večnemu počitku ravnatelja Družbe svetega Mohorja v p. Josipa Zeichna. — V Berlinu je zapustil solzno dolino po težki operaciji ljubljanski trgovec Kares Soss. — V ameriškem Clevelandu je na veke zatisnil oči Louis J. Pirc, urednik »Ameriške domovine«. — V Dobrepoljah je umrl Janez Kralj, oče naših umetnikov. — V Mariboru je Gospod poklical k Sebi dijakinjo Miro Sever. — V Kamni gorici je zapustil solzno dolino posestnik in mlinar Franc Udir. — V Trzinu je odšla v blaženo večnost posestnica Ana Sila. — Na pokopališču na Olovcu so djali v grob posestnika, vrlega moža Jakoba Vrščaja. — V St. Vidu nad Ljubljano je umrl posestnik Ivan Kremžar. — V Radomljah je odšel v večnost posestnik Franc Kanc. — V Ljubljani so umrli mestni uslužbenec v p. Janez Speh, posestnica Uršula Hribar, trgovski potnik Stefan Mihelac, in trgovski poslovodja Valentin Vrhunec. Daj jim Gospod večni mir!

Vsak čitatelj našega lista dobi v spomin na kongresne dneve

barometer zastonj!

krasno izdelan, velik 13 krat 16 cm, zanesljiv, radi opustitve obrata, pošlje proti povračilu stroškov Din 5.— v znamkah. — **Barometer, Ljubljana I.** poštni predal 18.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENEČ«!

Fantje!

Kadar mislite kupiti novo obleko, klobuk, srajce, nogavice, kravate — premislite dobro kam boste šli... Ne bo Vam žal, ako si ogledate zalogo gornjih predmetov; prav posebno Vas bodo pa zanimali novodobni **škateljni** in nadomestni deli!

IVAN A. GROSEK

trgovina z mešanim blagom

TREBNJE na Dolenjskem

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge **najugodnejše**

Novo in stare vloge, ki so v celoti vsak čas izplačljive

obrestuje po **4%;** proti odpovedi po **5%**

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zabavnih pisem.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—. Pazite pravi Redin, in Mostin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kant, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjevca naredite z **Jablinom** iz drogerije **Ivan Kanc**, Ljubljana. Nebotičnik Zavoje Din 20.—, poštnina posebej.

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je **Kmečka zveza!**

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek pozimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

»Domoljuba« stane 88 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Duplice in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa urava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarž.